

DR. BIORNSTAD'S KLINIK OG SANATORIUM

Overlegen Doktorbehandling

Amerikas oplyste skandinaver har vel næsten alle hørt og læst om denne bekjendte Minneapolisinstitution, hvor saa meget godt gjøres syge og lidende. Men nogle er maaske uvidende om mine helbredelsesmidler. Er det nok, naar jeg fortæller, at mit udstyr indbefatter alt som alverdens læger kjender til, der giver helbred til syge mænd og kvinder? Intet sanatorium eller hospital, ingen "Hot Spring" eller doktor i Amerika har nogen behandling, der kurerer, som ikke kan faaes hos **Dr. Biornstad i Minneapolis**. Alle mulige slags bade, sygegymnastik og massage, 20 forskjellige slags elektricitet, operation og medicin (naar det er nødvendigt), X-Ray naar De vil have Deres indre organer fotograferet, damp- og lysbade, serum og inhalatorium og hundrede andre behandlinger. **Forstaar De den kolossale fordel ved at gaa til en sliig doktoranstalt, naar De eller Deres kjære er syge?** Intetsteds har De bedre udsigter til at gjenvinde helsen. Det hyggeligste hjem De kan tænke Dem; akkurat den mad og den pleie, som passer for Deres sygdom, og venlige, snille assistenter, der opofrer alt forat patienterne skal have det godt under opholdet her og blive bra. Rimelige priser. Anbefalinger fra Amerikas ledende nordmænd. — Skriv og fortæll om sygdommen Deres samt forlang fri, interessant bog om mine behandlinger. (Direkte sporsvogn til os fra alle jernbanestationer).

2244 Nicollet Avenue

Samband

is a monthly magazine devoted to old country folk-lore, tradition, and history, and historical and biographical sketches from the Norwegian settlements in America. It is especially dedicated to the bygdelag movement among Americans of Norwegian origin or descent, and seeks to further the growth of the bygdelag societies and the attainment of their aims and objects.

Subscription price, \$1.00 a year.

Single copies, 10 cents.

Published at 322 Cedar Ave., Minneapolis, Minn., by the Samband Publishing Association.

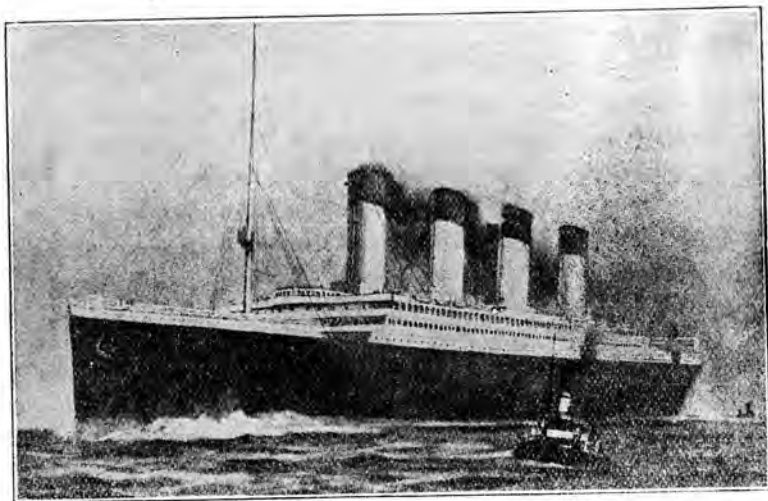
Manager and editor:

A. A. Veblen.

Indhold af No. 70, Februar 1914.

	Side.
Ei vis om Maaraakbøgda. Ellen Elverhøi-Hansen....	181
Julenissens hevn. J. Simensen	184
Jul i en husmandsstue for 60 aar tilbage. Kristoffer Hagene	186
Aslak Bratrud. Herman Karls godt	191
Gunder N. Remme	193
Ole J. Færden. G. K. Q.	195
Ole Hendrickson Hippe. S. H. Ramberg	196
Nordmænds frihedsfølelse som den udtrykker sig i Vesterheimen. B. L. Wick	199
Et løfte er en gjæld. E. E. Aaberg	204
Optegnelser. S. G. Bertilrud	213
Fra Rationalismens tid i Norge. O. S. Johnson.....	218
Telesoga—Telerne—Valdriserne	225
Syttende Mai hundredeaarsfesten	229
Liste over nordmænd blandt Wisconsin tropper i borgerkrigen. H. A. L. Lien	231

Vi tillader os at kalde vore læses opmærksomhed hen paa avtissementerne. De er fra paalidelige firmaer alle sammen og at stole paa. Nævn "Samband" naar du svarer paa dem.

The White Star Line

indbefatter Verdens største, fineste og mest moderne indredede Dampskib

OLYMPIC

45,000 Tons—882 Fod lang.

ADRIATIC, BALTIC, CEDRIC, CELTIC,

fra 21,000 til 25,000 Tons.

Afseiler:

BALTICTorsdag 12te Februar
 OCEANICOnsdag 18de Februar
 CEDRICTorsdag 26de Februar
 ARABICLørdag 28de Februar
 OLYMPICOnsdag 4de Mars
 BALTICTorsdag 12te Mars
 OCEANICOnsdag 18de Mars
 CEDRICTorsdag 26de Mars
 OLYMPICLørdag 28de Mars
 ADRIATICTorsdag 2den April
 BALTICTorsdag 9de April
 OCEANICLørdag 11te April
 LAURENTICLørdag 11te April
 CELTICTorsdag 16de April

Afseiler:

OLYMPICLørdag 18de April
 CEDRICTorsdag 23de April
 MAGANTICLørdag 25de April
 ARABICTirsdag 28de April
 ADRIATICTorsdag 30te April
 OCEANICLørdag 2den Mai
 BALTICTorsdag 7de Mai
 OLYMPICLørdag 9de Mai
 CELTICTorsdag 14de Mai
 CEDRICTorsdag 21de Mai
 OCEANICLørdag 23de Mai
 ARABICTirsdag 26de Mai
 ADRIATICTorsdag 28de Mai
 OLYMPICLørdag 30te Mai

Uovertrufne Bekvemmeligheder paa 3die Plads.

God og tilstrækkelig Mad serveres paa Borde dækkede med hvide Bordduge. Smaa, fine Rum for 2 eller 4 Personer, som kan reserveres og erholdes, hvis Rumets Nummer paaføres Billetten.

Hvide Stjerne-Liniens billigste Billetpriser til og fra Skandinavien, samt andre nyttige Oplysninger om Reisen erholdes gratis, hvis man henvender sig til

O. E. BRECKE.

NORTHW. PASSENGER AGENT

119 & 121 SO. 3RD ST., - MINNEAPOLIS, MINN.

Samband.

No. 70

Februar

1914

Gi vis om Maaraafhogda.
 (Af Ellen Elverhøi-Sansen.)

Go' kveld da godtjolk! hen va me te forsamling,
 æg kann fill tru, de bli trøijamt i kveld,
 aa æg sfa' no jannele ut'n betaling
 kvæk op i laje, jaa godt, jom æg bell.
 Æg fer fer æg vill i di vakreste dalom,
 aa om æg jef bo i den gjillaeste by
 jaa bli de no trevleast heim hen i galom;
 jaa snart æg kjæm heim bli æg splintrannes ny.

D'e no jaa unnele artigst aa træffas
 aa taalaa me' goe kamarata eigaang.
 D'e baade som finne aa kropsin se lettas
 aa da se æg alti' sliæ løst paa'n jaang;
 æg kann naa jaa mang ei vakker vise
 aa kandji di vill æg sfa sjong daaf ein Støb?
 De hjarte e fuldt taa, maa munn løvprise,
 aa no vil æg sjong om mi fjæraste høgð.

Na ja, du kann tru Maaraafhogda e vakker,
 helst naar du sjer a paa metjommars ti,
 naar graje sjaar grønt hovv dalan aa bakkom,
 aa rautoppa neffe fraa blomstrannes li.
 Elva ho jvenge jaa kaanigtigt i krosom,

aa jos'n kjæm dundraan me' spræt aa me topp,
teta hu spallaar saa jint sji stogom;
men opfor staar „Songind“ me sjo i top.

Drur du itj paa mæg saa gaf opi bögda,
gaf opaat Maaraakstasjonu ein kveld.
Sæt dæg ei ri deer aa sjaa hvvy bögda
kandjji du tykje om heiminn diu Iel,
kandjji du tykje de gjær mæst de jaammaa,
om hufa e baade jempel aa graa? —
kandjji di tankan ti hjarte kan kaamaa?
heiminn bli no jill vakraft aa jjad.

Me' henschyn te rørels' aa traffiken eillest
jaa e de no opæt eit tresliperi,
der e de no mange som har si fortjenest,
aa længer i væst hi mi smørmeieri.
Zarnbanin gaar ifraa by'n oppi „Dia“
jaa d'e no jaa Ietsamt aa kaammaa seg fram,
de va itjuaa viller sja aeg tru før i tia,
da itjuaa taa denni va kynny paa gang.

Mi jølli no tiin, aa mi jølli no jjiija
aa hell lite avijaa mi, som di nar;
men de e no som før me' di hen poletikja
de kam itj vaar jaammaa meining me kvar.
Men om aeg e høire hell venstremann, guta,
sjaa de fer de junderut jjoel, om di kam,
aeg hi jaapas væt at aeg bell no hall tuta;
men røines de paa far, jaa kjæm de jill fram.

Hen hi mi kjørtj, aa hen hi mi skulaa,
hen hi mi aarganijt, klokkar aa prest;
de e kara de lön jæg aa hæl's paa,
men d'e helst for ein teng aeg lika daam bæst.
Skull ein itj saa den, som hjarte ha sæsta
da vart de saa kraji aa tongjamt aa Ieitj;
men no e de herre aa ga hortaat presta
for da bli de snart baade jikkert aa greitj.

Æg kan no itj jei, at mi hi naa aa klaaggaa,
d'e aardna saa de sja bli alle te Iag's,
aa aeg kan bevi's at de gaar en aa laavvaa,
aeg e Maaraakbög aa hi levd hit tedag's.
Nei, aeg fer fer aeg vil i di vakrafte dalom,
aa om aeg sek bo i den gjildaste by,
jaa bli de no trivlegast Iel hen i galom,
jaa snart aeg kjem heim bli aeg jplintrannes ny.

Fer du i Bögdom me raumaalaa gala,
jo tentje du kandjji? vest jola va mi
jaa skuld aeg sannele aasjaa ha maala
aa dørla op galu min saa de ha forsi;
men gala aa grunna daam jins itj for itjuaa,
men kvar jaar jil arbei aa jveitj for jit;
gala aa grunna mi eingaang sja gaa fraa,
eintten de kalles for mit heller dit.

Nei Bögda e vakker aa jølkji darætte,
hen vil aeg laavaa aa hen e aeg jødd.
Neis fer du vill, du skal nok saa mærkje
naa som sele, de jinds de no jstøt;

men no maa eg slut for de latte paa tia,
 Iaavaa saa vel no aa farvel aa taf,
 kann henn de kunn hov jeg og sjer inom sea;
 men Farvel aa taf da, mi raakas fill at.

(S „Fremad“ omtrent 10 aar siden.)

Zuleuisjens hevn.

(Fra „Baldres“ 23 Dec.)

„So det findes endnu dem, som tror paa nisser og slitt,“
 sa gamle Breden. Vi hadde nemlig diskutert temaet: „Over
 og underjordiske ting.“ Saken var, at vi maatte ha noget at
 fordrive tiden med, ti nu var det andre dagen, vi laa veirfaste
 oppe i Bratrudbrakken.

„Jeg husker en jul for mange aar siden,“ fortalte Breden.
 „Jeg hadde slaat mig ned oppe hos Ola Skolrud, langt oppe i
 en af vore fjelddaler.

Ola hadde en gammel husholder, som het Maren. Jeg
 blev snart gode venner med Maren, og hun betrodde mig man-
 ge ting, hun viste om vore nylige naboer. En ting var hun
 især skraasikker paa, at der fandtes nisser og disse gjaldt det
 om aa holde sig tilvæns med; ti de kunde gjøre en hel del, haade
 godt og ondt, i stald og i fjøs.

Zulen især var de svært nærgaaende og da maatte de ha
 litt ekstra, de saavel som alle andre.

Zulekvelden den vinter, jeg bodde deroppe, fandt Maren
 frem et gammelt rojemalt spand, hun øste grøt i og bar bort
 paa staldtrævet.

Ola og jeg stod nede i staldstuten og saa paa. Hun satte
 spandet fra sig, stillede sig i døren og sa: „S nisser smaa,
 kom frem og saa mat og aldrig maa S lægge husbond for hat.“

Men Ola hadde nok sine egne begreper om dette med nis-

jerne og da Maren var vel ute, tok han grøten og gav gaards-
 hunden. Siden hadde han bragt det tomme spand ind paa
 rommet mit. Her fandt Maren det da hun skulde rydde op,
 og nu fik jeg skylden for at ha tat grøten.

Marens venjskap var det nu forbi med; men jeg lovte i mit
 stille sind paa, at Ola nok skulde saa litt igjen for sine streker.

Utt paa vinteren skulde Ola slagte en diger, sint stut, han
 hadde.

Han samraadde sig med mig og jeg lovte at hjelpe ham
 litt.

Ola var en slink slytter, og han syntes, det var bedst at
 spandere en kule paa oxen. Na, jeg var enig, men nu hadde
 jeg tænkt, at nisserne vist burde se at hevne sig litt, fordi Ola
 tok grøten deres.

Dagen kom, da oxen skulde slagtes. Ola fandt frem en
 gammel mundladningsrifle og satte en forjvarlig kule ind.
 Saa tok han sig en tur ut i kammeret, formodentlig skulde han
 ha sig en opstiver, ti jeg hørte det klunke i en flaske derinde.

Jeg skyndte mig og tok ladningen ut av riflen hans. Jeg
 var netop færdig og hadde sat den fra mig, da Ola kom ut av
 kammeret.

„Kom nu gut,“ sa han, „skal du saa se en som kan slytte.“

Na, saa drog vi da iveri. Først Ola med den tomme bøssen
 sin, saa jeg med en jvær slagterkniv og bakerst Maren med et
 spand, hun skulde ha blod i.

Rundt om fjøset gif en indgjærdet kve, og horte i det ene
 hjørnet stod et gjeitfjøs med glisne knublast og lavt taf.

Ola smat over gjærdet og stillede sig i anlægsstilling uten-
 for fjøsdøren.

Jeg holdt mig utenfor gjærdet. Maren blev ogiaa staa-
 ende, da jeg sa, at det var tidsnok hun krabbed over naar oxen
 dat.

„Naa!“ ropte Ola, „er du ræd?“ „Jeg synes højsfen ser saa skral ut,“ sa jeg. „Na pyt,“ mente Ola.

„Pas paa!“ ropte budeien indefra fjøset. „Kom an!“ sa Ola, han strævede ut med benene og la riflen i anlæg.

Litt efter stak ofsen hodet ut gjennom fjøsdøren. Da den fik se skytteren, stanset den litt og jeg saa Ola røre ved avtrækkeren. Det fræste litt av fænghatten og en liten stund stod Ola og ofsen og saa paa hverandre; men saa janket ofsen hornene og lot høre et truende brøl. Da hvide Ola højsfen og klatrede rask som en kat opover knubloftet. Han naadde taket, just som ofsen satte hornene ind i knubloftet saa fliserne søf.

Jeg lo saa jeg maatte lægge mig ende ned. Da jeg saa op igjen sat Ola strævs over mønet paa gjeitfjøset. Han klaadde sig i nakken og saa ned paa højsfen sin. „Kan du begripe, hvad der gif av fillehøjsfen, du gut!“ ropte han ned til mig.

„So,“ sa jeg, „det gif slik, fordi nisserne ikke fik julegrøsten.“

„Sa er det ikke det, jeg har sagt hele tiden jeg, at nisserne vilde hevne sig,“ sa Maren, „og hadde ikke husbond været saa rask, saa jamen hadde ofsen tat ham.“

3. Simensen.

Jul i en husmandsstue for 60aar tilbage.

(Av Kristoffer Hagene.)

Julen kommer aldrig uventet. Slik er det og slik har det været og de som stunder mest er nu barna.

Vi telled dagene og længtet. Mor og far og de ældre jæfsende strævet for at saa alt i stand til helgen. Far gjorde malt, og det var nok en liten kunst at lage og tørke det godt og ikke alle kvindfolk dugde til at brygge godt øl heller, men baade mor og far var vist flinke hver med sit; ti øllet var godt.

Beden maatte dras frem, noget mer end det som gif med i helgen; det maatte ogsaa være tør god ved, helst tørgran. Litt beit og bar ved laavevæggen maatte det ogsaa være. Julegrisen, liten eller stor, blev slagtet. Raker, (brød) av hjemmeblet rug blev bagt. De blev stekte mellem to takker i peisen, ofte bare paa en takke. Der lagedes altid til hver av husfolk et en litt større kafe — julekafen. Paa denne var enhver navn, enten med paatrykte huller eller nøkkelpipeavtryk. Disse kakerne skulde være urørte til tretteneftau (5 januar).

Søndag før jul var Zummerhudan. Da reiste de „usynlige“ i større og mindre følger, julestreiene, ut paa julebesøk, som i regelen varte til tretteneftau da de reiste hjem igjen. Disse dage var nok saa kritiske for barneflokkene, de maatte helst holde sig inde da, ellers kunde de bli tat op i følget. Saa kom julekvelden endelig. Den dag skulde vi til „fereduguls“ ha gammeløst og rugkafe. Kvindfolkene skulde da først gjøre fra sig den rengjøring som ikke var færdig før, og gutterne — naar vi var saa store, skulde være med far og hugge juleveden, lade den i skaalen og bære ind det nødvendige. Ved ettiden blev julebaandet sat op paa en lang stang ved beitaosten og tunet blev raket og feiet. Ende i stuen begyndte da et av de høitideligste arbeider. Juleklædningen skulde frem og fæstes op. Den bestod i „fletninger,“ som blev fæstet paa de øverste døre- og vinduskarmer, paa skaap og andre steder, haandflær med fletninger i enden, samt tavler (skilderier) saa alle flekker baade paa ting og vægge blev dækkede.*). Naar vi da under dette arbeide fløi ut og ind og hørte kirkeflokkerne ringe helgen ind, saa var jubelen høit oppe. Til middag — omtrent kl. 4 etm. — fik vi stek av de beste saarefider vi aatte. Spis vi da ikke

*) De hedre stillede og paa de større gaarde hadde ogsaa aflæder som de slog op.

allerede hadde gjort det, ifulde vi vaske os og bytte paa os de beste klær vi aatte og glade var vi, om vi hadde bare et eneste nyt plag aa jone frem, for da kunde de ikke sette os i saubingen. (Nu, den som intet nyt hadde faat til jul, maatte jo staa i saubingen). Forældrene maatte nok ved at sørge for noget nyt „fri os fra denne vaande.“ Saa var da alt istand. Vordet med den hvite duk paadækket bl. a. med en gammelost mitt paa bordet og en smørrul paa trættallerken til hver større og mindre: far den største og saa nedover efter alderen. Alle lys som bruktes da — foruten tyrespikerne — var hjemmestøpte talglys. Julelyset var haade tykkere og høiere end de andre og desuten hadde vi et helligtrefongerslys med tredelt top, men dette blev ikke tændt før „tretteneftan.“

Naar nu julelyset var tændt, alt var færdig og alle var friske lar det sig ikke lettelig beskrive den fryd og glæde som fylgte barnesjælene og ja de ældre blev ogsaa som unge paany. Saa ifulde vi da i høitidsdragt og som til gjestebud gaa til bordts. Hadde vi litt „rafajiff“, blev den tat frem, og i alle tilfælde fik vi melkevelling eller melkegryn og maten smakte fortræffelig. Efter maaltidet tok far eller mor frem „Naadestolen“ (en andagtsbok) og læste kveldsbønnen og talte med os om Jesusbarnet og vi sang: „Et litet barn saa lystelig“ eller „Synng høit min hjæl vær hjerteglad“ osv. 3 gange det samme vers. Dette var høitidsstunder som aldrig glemmes. Efter dette leiket vi litt — enten blindebuk eller sat paa forundringsstol, tændte „julestuv“ eller slog overende han „Tol drøffin“; kunde da far ogsaa være med os blev det dobbelt morro. Under dette saa vi ret som det var efter om „rafe“ (veiken) paa julelyset høidde sig enten til mors ellers fars sæte, gjorde det ikke det, saa var glæden ublandet. Stod det ikke bent, saa var det ikke saa farlig om det høiet sig til nogen anden, bare

det ikke var til mor og far. De gamle sa nemlig, at den veiken høidde mot var feig — ifulde dø inden næste jul.

Saa kom da jenetiden den kveld ogsaa, vi la os, læste vore bønner og hadde det godt i Jesu navn.

Juledagsmorgen stod far tidlig op og gav kua og de andre creature „ottegrime“, et godt kornbaand hver — før det almindelige stiel.

Det varstet et jrodigt aar, naar ifogen var fuedækket jule-natten.

Naar vi stod op, ifulde vi først lete under bordet, om vi fandt korn og det hændte nok, at vi fandt om ikke altid. Var dette korn stort og stritt blev det godt aar, men var det smalt, blev det mindre godt. Juledag til „jeredugul“ var det tørstiff som jærret. Efterat vi var færdige med maten, hadde læst og sunget: „I denne søde juletid,“ eller en anden salme, ifulde vi som var saa store og hadde saapas klær, at det gif an, til kirken, særlig for at se paa soldaterne som stod „parat“ for presten og i sin soldatermundering — med hvite „bantklær“, mæssingbeslaadde, blankpudsede hjelme ofrede først i kirken. Fik vi nu staa paa med nogen som hadde høst og kjørte, var vi fæle lenge for det.

Det hadde været og var endda stik, at jenterne ja ogsaa fjærringer ga gutterne „traadoffer“ av lintraad eller uldtraad — som de hadde spundet selv. Disse doffer hadde et eller flere hoder.

Det kunde nok hænde at disse traadoffer blev bedømt som en prøve paa, om vedkommende jente var nævenyttig og kunde sit arbeide eller ei og naar en jente hadde en hun var glad i, saa fik han sandelig ikke den daarligste traadoffe. Anden juledag fik vi lov at gaa til naboer og flegtinger og prøve vor lykke med traadofferne og det kunde hende, vi — stjønt vi ikke had om det — kunde saa et helt knippe av slike doffer,

hvorav mor senere vævet jøkkebaand og andre baand. Eldre gutter kunde tigge jenterne efter traad — for morro selvagt — og si „traa, traa! om den er aldrig jaa graa, om den er svart som køl (kul) ska eg vaske den sjøl.“

Saa gif da julen videre med let og med lyst, med ffi- og kjelkeaking, men vi maatte passe paa at smørrullerne vore varte julen ut; ti saadan som vi behandlede den blev av mor tat som merke paa vor evne til at bli sparjomme. Vi maatte ogjaa være hjemme og inde alle helligdage, naar huspostillen kom frem og delta i andagten med læsning og sang saavel som alle dage, naar morgen- og aftenbønnen blev læst.

Jeg har av mine kjæreste minder fra disse julefester i barnearene, ikke minst fra romjulkveldene, naar vi med mor sat omkring peisvarmen og læste av bibelens historiske bøker om patriarkerne, Moses, dommerne, profeterne, Ester, Sudit, Suzanne og Daniel, Tobias bok med flere. Det vi læste da, det er ikke glempt. Vi hadde netop da faat ny bibel. Den i bygden da meget kjendte Salvor Hellingen gjorde den tid et godt arbeide. Han skaffet Meinli og Bagn en 300 bibler fra Klaus Nilsen i Fredrikshald. Det var gjilt det!

Nytaarsdag med foregaaende kveld var der ogjaa særlig høitid med klokkeringning og særskilt andagt. Da sang vi bl. a. „Guds godhet vil vi prise“ og gjentok den siste del av det siste vers tre gange. Saa lakked det til tretteneftan da „Summerklokkerne“ (julefreien) for hjem igjen og de særskilte julefaker kom paa bordet. Da tændtes ogjaa det tredelte julelys. Man kaldte nok denne aften gamle julcaften. — Naar det led over trettenhelgen var det forbi med den saakaldte „flabahelg.“ — Man hadde i den tid i regelen kreaturerne ute en tid daglig om vinteren og bandt dem ind igjen ved 2 a 3 tiden (de kom i flaven igjen). Da begyndte helgen igjen i romjula og derfor kaldtes det „flabahelg.“ Saa var det kun tyvende dag

jul igjen som slutten paa julen. Da skulde tyvendefaten (tjuefatu) deles; den var noget større og sælles. Den var kniplet rundtom med en høne ovenpaa. Saa var julen slut, kun minderne var tilbake, men de var sterke. Somme tok juleklædningen ned over trettenhelgen, vi bad nok for den, jaa den fik henge til over „tjuenhelgen.“

Dette er kun korte træk av den tids jul og fra en mindre heim. Det var et alvor og en dyp religiøsitet over den maate, mange av de gamle feiret julen paa, et alvor som var og blev en mægtig faktor i den kristelige opdragelse og jeg skulde inderlig ønske at den enfoldige og sterke barnetro som lyfte ut av juleglæden da maatte ogjaa være underlaget for vor tids juleglæde, om end stikkene er forandrede.

(„Baldres“ 23de Dec.)

Aslak Bratrud.

Aslak Ievdø i mitrø Bratrud i mitten af de attandø aarhundrø han va i si ti den rikastø o mest frygta man i Vestrø Bagn. Han aattø allø Bratrugaratn o Karlsgodt o ein gar i Hallingdal. Aslak sættø inkji djuppø mærkjo ette se; han jordø inkji noko gøt før sinø medmenniskjo. Han skrapa al wld unde si eigø grytø o dersjø so bli navnø tile gløimt. Paa sama ti Ievdø de ein au stor mann paa Dølven som dei falla Dølveshøvdingen. Hans eigedom strakte se ifraa Hølera i sø, o te Lagmanshaugen i nor. Desse twu karatn jaag inkji paa einan mæ bliø ougo, kan du tru. Vaas vildø vara støsto høna i fergøu. Ein Sondag i høstningen af Mai jef Dølveshøvdingen te Meinli kyrkjø. Han kom inkji te o gaa neataaver sør maandagsmorgon, o daa jefk han o tænktø so jmaat paa o gaa inom Aslak o prøvø styrkji mæ hono.

Daa han kom so langt som paa Livorhaugbakkjen sættø

han se te o kvilø. Han haddø daa ei go utsyn aaver Vestrø bygde. Aslak haddø den morgon netup begjynt mæ Vørønn o han haddø infji mindrø en firø plogkara i aakere. Men meo han sat o saag utaaver jo høirdø han ei rar, ill lætø, som kom ifraa plogo. Paa den ti va dæ infji anna æn trefloga, men Aslak haddø den vaarn, sønne paa o jødnisfo plogattu sine, o dæ va dæ Høvdingen infji kunnu fjerstaa. Han tela Aslak nofo overnaturlø, o han vart ræd o lussta skogleies heimat o jette se paa peiskrakken te o sturø. Kjeringe has vildø beta fo dæ va som feltø hono. „Sa du vøre i laddo paa Aslak Bratrud, kanfji?“ „Nei,“ ja han, „han Aslak maa vara eit fælt menneskje,“ ja han. „Noslein daa?“ ja ho. „Jau,“ ja han, „dæ let fo ilt i vørønreiskape has.“

Aslak haddø tou sønni, som infji æ mykji o sea om. Dæ va Taamaas o Timann. Timann fæf Karlsgodt men jef ifraa gare om nokre aar. Han jældø den te min oldefar Ole Germanjen Bøn. Taamaas va husman te Erstad paa pladjen Rind. Han va ein bygdø ipeløman, o'n skulde vøre jo bakvænd te o tala. Eigong haddø han jaat ein vest taa Ola Erstad. Ein morgo han haddø paa se denna vestn, so sa han te Kjeringen sine, „va e so bra mann som denna vestn. „Nei no tala du borti natte at, no,“ ja ho. „Va du so bra mann som denna vestn si du?“ E ja infji dæ, e. Va e so bra mann som denna vestn ha vøre, ja e“ ja'n.

Ovenstaende kan, i og for sig selv, ikke være saa svært meget af værdi; men hvis man ser ret paa tingene kan man dra sammenligninger. Aslak Bratrud illustrerer en type mænd, som forekommer nu tilbøds ikke saa sjelden. De gjør ikke, eller interesserer sig ikke for noget andet end det som bringer dem en direkte fordel eller æresbevisning. Det at sætte et merke efter sig, saasom at arbejde i andres interesse, giver de en god dag. Det er egentlig enkelte folks forhold overfor bygdeløge-

ne jeg vilde komme ind paa. Jeg har talt med mange, som ikke kan se nogen ting af det som baade jeg og største partem med mig kan se, i den store opgave som bygdeløgene har sat sig som maal. Jeg tror dog at enkelte i sit stille sind forstaaer at dette arbejde er af stor betydning baade for nutiden og for eftersegten. De vil nok gjerne have øfjen i bjørneskallen, men det er ikke mange som vil holde i skafet. Men vi maa ikke vente alt af andre. Enhver enkelt maa forsøke støtte efter cone, om det ikke bliver mere end saa en ny abonnent paa Samband, og møde sine egne forpligtelser overfor sin egen kontingent i ret tid, saa at redaktøren kan arbejde under saa gunstige forhold som muligt og slippe ødøse bort af sin tid til atter og atter at paaminde os om vor efterladenhed. Jeg synes forresten at det skulde være en let jag at forstaa, at man kan ikke gjøre noget af intet eller med intet.

German Karlsgodt.

Gunder N. Kemme.

Gunder N. Kemme er afgaaet ved døden. Atter er en af Rock Countys gamle settlere vandret bort, nemlig Gunder N. Kemme, som efter tre maaneders haardt sygeleie afgik ved døden den 26de December sidsteleden paa sin farm i Vienna Township nær Kenneth, Minn., 65 aar og 3 maaneder gammel. Han blev jordfæstet 29de December paa Blue Mount kirkegaard. Rev. F. D. Mundahl forrettede baade i hjemmet, i kirken og ved graven; hans unge søn Oscar blev stedt til hvile 5 uger i forveien. En anføgelig skare af naboer, slekt og venner var mødt frem ved begravelsen for at vise afbøde den sidste ære og følge ham til hans sidste hvilested. Gunder N. Kemme var født i Bang, Balders, Norge, den 12te September 1848; udvandrede til Amerika 1869 og bojatte sig i omegnen

af Decorah, Iowa, hvor han tildels drev skrædderforretning om vinteren og arbejdede paa farm om sommeren. I 1874 flyttede han til Goodhue County, Minn., hvor han i omtrent to aar forstjatte med skrædderforretning. I 1876 flyttede han til Rock County og tog Homestead, hvor han siden har levet med sin familie og drevet som farmer, lige til sin død, et tidsrum af omtrent 37 aar. Ser gjenemgik han som andre flest nybyggerlivets haarde strabadser, men slog sig igjennem saa godt som en del andre fattige nybyggere, og endog bedre naar tages i betragtning hans stilling. I 1882 blev han forenet i ægteskab med Miss Helen Hanson fra Land, Norge. I deres lange og lykkelige ægteskab blev de velsignet med 11 børn, af hvilke to er vandret bort. De gjenlevende er: Mrs. Nels Hoveland, Kenneth; Carl, Nels, Gustav, Martin, Gilbert, Clarence, Clara og Silda, som med moderen begræder tabet af en kjær ægtefælle og fader. Han overleves ogsaa af en broder og en søster, hvilke er G. N. Kemme fra Luverne, Minn., og Mrs. Sver Kemme fra Kennebec, Minn. G. N. Kemme havde hele sit liv været en krøbling; han var lam i et af sine ben, saa han var nødt til at gaa paa krykker. Ellers havde han altid haft en god helbred og udført utroligt meget arbejde i sin tid, især naar man tar i betragtning hans vansker.

Han var en sjelden god familieforsørger og en god styrer som farmer. Nu er hans liv og virke endt og hans plads tom, og han er dybt savnet af sine efterladte. Velsignet være Gunders Kemmes minde!

En paarsørende.

Ole J. Jærden.

Jeg vil bede om plads i Samband for nogle ord til minde om en gammel pioners død. Ole J. Jærden døde den 24de Oktober 1913. Han efterlader sig sin Hustru, Anna Arnesdatter (født Sunstad), som nu er 81 aar gammel og har i lang tid ligget tilfængs syg, tildels haardt syg, saa ingen trodde at Ole skulde gaa før hende. Men saa gif det. Han var raik og rørig ganske til det sidste. Ole var født og opdragen paa en plads tilhørende Jærden i Nøns anneks til Skidre i Valdres — født den 2den December 1842, af forældrene Jens Oljon og Rangdi Amudsdatter Jærdencie. Han gif en tid paa militærskole i Norge, hvor han samlede en del kundskab, som senere kom ham til god nytte. Vaaren 1868 rejste han fra Norge og kom til Glenco i McLeod County, Minn., hvor han ganske snart efter bosatte sig paa en farm i Town of Vergen, samme County. Han bodde der til 1880. Da flyttede han med sin familie til Town of Little Sauk., Todd County, Minn., hvor han købte 160 acres land i skogen. Han var en arbejdsmand og gif snart ryddet og oparbejdet sit land til en pen og god farm og et triveligt hjem, hvor han bodde til sin død. I sit ægteskab havde han to børn, søn og datter. Sønnen Jens bor i Nord Dakota og staar sig godt. Datteren døde for en 12 aar siden efterladende sig mand og 4 børn. Hans forældre er begge døde for 12, 14 aar siden. De bodde ved sin død i nærheden af ham. Ole var den ældste af 12 søskende, hvoraf 4 søstre og en bror overlever ham. Ole var en vennekærlig, god og hjælpsom nabo, og vidt kjendt som en ærlig og redelig mand baade i raad og daad. Han var en foregangsmand i mange retninger, saaledes er det mig fortalt, var han den første mand som subscriberede paa „Valdris Helsing.“ Han var en leder, saa at sige, baade i det borgerlige og kirkelige,

og indehaddede mange tillidshverv. Han var saaledes blandt andet assessor i sit Town i mange aar saavel i Little Sauk som i Bergen, hvor han før bodde. Han vil vist blive savnet i lang tid af dem som kom mest i berøring med ham.

G. K. D.

Ole Hendrickson Gippe.

Ole Hendrickson Gippe er født i Valdris 5te Januar 1812. Hans hustru Guri Olsdatter Opheim er født i Valdris 16de Mars 1810. Denne familie rejste fra Valdris til Amerika i 1874. De kom til Kosshonong i Wisconsin og fik sig land i Town of Oakland i Jefferson Co. Gippe var en meget kraftig arbejdsmand og hans hustru fyldte godt sin plads med husholdningen. Men i nybyggerdagene saa var deres udstyr simpelt og de maatte finde sig tilrette saa godt de kunde i sine smaa forhold. Men de havde en grundet forhaabning om at mere lykkelige vilde smile dem imøde i fremtiden. Da de sagde denne verden farvel var de i nogenlunde god forfatning med en god farm udstyret med gode husvaaninger.

Guri døde i 1902 og Ole i 1904. De er begravet ved den østre kirke paa Kosshonong.

Denne familie indbefattede elleve børn og seks af disse er nu døde. De som lever er følgende: Hendrick Hendrickson er gift og bor med sin familie i Chicago. Han er forfatter af en bog, „Out from the Darknejs.“ Det maa her forklares at han blev blind som spædbarn, og da han kom til værdig alder blev han sendt til blindeinstituttet i Janesville og har der faaet sin uddannelse. Han er i besiddelse af stor begavelse, saa han er en interessant person at komme i tale med. Hans kirkelige forbindelse er metodistisk.

Martin Hendrickson er gift og er farmer i nærheden af

Loranto, S. Dak. Dernæst er Olina, nu Mrs. Martin Anderson, farmerkone i Town of Oakland. Dernæst Maria gift med Jens Johnson farmer i Town of Oakland. Saa er det Julia hustru af Gulbrand Moen som er farmer i Town of Christiania, Dane County, de tilhører, med undtagelse af Hendrick, den lutherste kirke af Synoden.

* * *

Det landomraade, som man kalder Kosshonong, helst paa lang afstand herfra, bestaar meste delen af seks Township, og de er følgende: Albion og Dunkirk og Christiania og Pleasant Spring og en del af Deerfield i Dane County, samt en del af Oakland og en del af Sumner i Jefferson County. Men Utica er anset som centrum af gamle Kosshonong.

S. S. Ramberg, Burke, Wis.

Sambands læsere har savnet G. Gregersons vante besøg med et indlæg i sidste hefte, og han kommer ikke heller med noget i nærværende nummer. Vi tillader os at nævne at Mrs. Gregerson i længere tid har været vanjær af et slagtilfælde, saa at han altid har, eller burde synes at ha nok med det nødvendige tilsyn med hende. Men dertil har kommet at en datter en tid siden blev saa syg at hun ogsaa trængte rogt og pleie. Hendes sygdom tog til, saa at det blev til døden, som indtraf den 11te Januar. Under omstændighederne kunde Mr. Gregerson naturligvis ikke tænke paa at skrive. De mange læsere, som har lært ham saa vel at kjende og at vente paa hans indlæg fra maaned til maaned, vil føle dybt med ham og hustruens deres tab og delta med dem i sorgen. Det er en glæde at høre fra ham, gennem brev nylig modtaget, at han dog er nok saa bra med helsen. Vi vil for os selv og for de mange venner udover landet hilse hjerteligt med det ønske at hustru- en maa bedres og han styrkes saa at han atter kan fornye sine besøg til os.

Brev fra K. Viken.

Jeg ser paa den røde lappen at min jpbiskription paa „Samband“ er udløben, og „Samband“ kan jeg ikke være foruden, og her er dollaren. Jeg læser med interesse hvert ord i Samband, thi alle stykker ifra folk fra de forskjellige kanter i Norge har alle noget interessant at byde paa, og gjør sit til at fremme samlingstanken imellem de forskjellige bygdelag.

Jeg vil saa lov til at takke Dem, Hr. Redaktør, for deres uførtroede arbejde med at udgive Samband. Det har gjort mere end noget andet til at fremme bygdelagsbevægelsen, og da vijt for at knytte de forskjellige bygdelag sammen til fælles arbejde i forskjellige retninger. Men det er jo en fjendt jag, at ingen god jag vinder frem til seier uden ved arbejde, kamp og ofte nederlag, og da er det bra at ha slige mænd i spidsen, som ikke taber modet. Og bygdelagenes fader Baldrijsen K. K. Beblen har nu tilfulde bevist, at han er mand for sin hat. Sa dette er ikke sagt for at smigre, ti er det noget jeg hader er det smiger.

Sjertelig hilset,

K. Viken,

Bottineau, N. Dak.

*

Man vil vel være saa snil at man tror at vi helst udelod den personlige omtale af redaktøren; men det som Mr. Viken siger om jagen er paa sin plads, og da synes vi det er ikke aldeles paa sin plads for os at beskjære stykket ved at stryge noget af det, thi sammenhængen og meningen vilde lide derved—Med.

Nordmænds frihedssjælelse som den udtrykker sig i vesterheimen.
B. L. Wick.

Det er saa naturligt, at vi i høi grad føler os tiltrukket af vore fædre. Til deres ord og gjerninger vil der altid knytte sig mange herlige minder. De gamle pionerer kom hertil fra mager jord og nøgne fjeld, og naar de herude i vesterheimen kom sig op til at bli jelsktændige gaardbrugere, forretningsmand og embedsfolk, saa kan man ikke jortænke dem for at de ved leilighed svarte baade prest og klokker paa en maade, der til sine tider ikke var den mest høflige. De kom ihu deres fædre, som i mange flegtled havde udstaaet meget i gamlelandet. Nu var de jelo blit velstandsfolk, og det laa nær at hne sig som frie amerikanske borgere. Pionererne sit et særpræg som minder om strengt arbejde og megen energi. Dertil besjad mange evnen til at nyde brugen af sine midler.

Man hører ofte her om irelænderes og tviseres pudjige og morjomme indfald og udtryk. Men hvis nordmænds træjsjende svar, talemaader, og vendinger engang kom i trykken, vilde man finde ligesaa mange løierlige historier fra dem. Disje simple landsfolk kunde bruge de gamle ordsprog med jynd, og det kan bli paa godt gammelt bondemaal eller kanste paa godt engelsk, som om de hadde saat uddannelse ved landets høiere skoler. Sidder en saadan som vidne i retten, saa kan den spidsjindige sagsfører være ganske sikker paa at manden kan jvare for sig. Disje folk fører et fattet væsen, og over deres ansigter ligger det udtryk som vidner om evnen til at gaa paa og vinde sig agtelse eller denue verdens gods om de vil.

En nordmand i Iowa, som ikke vilde bli indviklet i en ivrig politisk jtrid der stod paa, blev af en postiker spurgt om hvilken af kandidaterne vilde vinde, men han lod som han ikke forstod sig paa jagen. De var begge dygtige mænd mente

han. Paa spørgsmaalet, „Die, who has the best show?“ svarede han „Oh, Kingling Brothers have the best show.“ Og saa slap han fra det.

Det minder lidt om den oprigtige, venneføle og beskedne kirkeleder, Gamle Masmussen, som efter eget udsagn sommetider tog „dumapulver,“ vistnok naar han ikke vilde ud med et eller andet man vilde udforske hos ham.

Lars Uhr var snarraadig, diplomatisk og betænkfuld og vidste altid at svare for sig. Mange ytringer som faldt fra hans mund fortælles den dag idag. En prest var blit kjed af livet i Amerika og vilde vende tilbage til Norge. Han skyldte paa at fulden var saa frygtelig her. „Kan Ije undras paa da?“ sa Uhren, „naar Frost og Høla kjem sammen, saa maa da bli kalt, veit eg.“ Det var et spil paa prestefolkens navn.

En af de gamle pionerer, som naered en vis trang til den vaade vare, sa engang som han tog glasjet og satte det paa munden, „nu, farer, bare der ve ei mil te botten!“ Det var umaadelig tørst og han vilde gjerne drikke ordentligt.

Der var en quier, som hadde lagt sig mange penge paa kistebunden. Han gjorde engang en tur til slegt og venner, men var saa uheldig at miste sin vadsjak. Han beklaget sig og sa. „Hørst mista eg no sachelen og derme alt saa va i 'en.“ Men hvad var det, ønskede venner nu at saa vide. „Ma,“ sa manden, „Der va naa it par jøkkar, it raut lomnieplak, ein tobaksrul aa litt nista, aa saa kosta denne sachelen meg og 75 cents, jer du. De e saa fortradelig, jer du, eg kunne hille meg heime.“

En Haugejunder blev gift i en noget fremskreden alder, og levede nok ikke i bedste forjaaelse med hustruen. En dag han kjørte høi sa konen, som var opi læsjet, „Jakob, og dette.“ „Ja, det du“ sa han og kjørte paa fortore end før. Læsjet væskede og hun blev liggende under det. Nu tog han saa paa og vilde saa gravet konen ud af høidyngeu, og straved i heden

alt han kunde. En nabo kom kjørende, men som han ikke anede stillingen sa han: „Kom me meg, aa la naa høiet ligge til jola gaar ned, saa blir det inkje saa varmt aat deg, Jakob.“ Jakob saa op men svarede blot: „Eg sjo nok de, men du jer, kjerringaa ligger nuda høiet, og eg maa saa 'na op, før den tia, for hun kan godt omkomma, og hu e naa go te aa arbeida einu i stund.“

Johans Ratterstad var en fattig mand fra Bergenskanten, som maatte sende sine døtre ud til at arbeide, men da de var yndige som en mild sommernat var det ikke længe før de blev gifte. Presten likte ikke at dette gif til uden kirken og kom til faderen for at protestere. Johans var en god presteben og hørte paa presten til denne var færdig, og lagde da ivei paa sin vis. „Eg saar naa jeia, eg, saa Strilen sa i Bergen naa han kom te skomageren, som hadde arbeida støvle til ham, og de blei Ije krumning paa lære. Daa sa Strilen — her i byen beite ikke støvlelasten paa lære heller. Alt gjer netop som de vil. — Saa e de me jenterne mine og, Pastor. Dei e komne til it frit land og gjør som dei vil deie og. Og hvis presten blir saa gammel som eg, me sjuv dotre, alle heima lause, saa tænke eg presten er enig me, at de burde giftas paa ka saa helst maate.“ Dermed var den gaade løst og presten drog hjem, klogere end han kom.

En anden fattig mand hadde nogle væne døtre, som de unge mænd smites meget om, men han var af en saakaldt fattig storflægt i Norge og gif saa til en mand for at raadføre sig. Denne var en dygtig handelsmand men fra lavere stand i Norge. Manden svarte: „Ola, var det meg som deg, saa vild eg stua paa me begge hænder, for at saa adle gifte saa snart som mulig. Ser i Amerika jer me ikke paa flægtaa.“

En skudsnæsbu hadde faret paa sjøen i Norge og hadde tilegnet sig noget engelsk, saa han var snar til at bruge spro-

get her. Han kom en regnfuld morgen bort til en tykt nabokone, hvor følgende samtale udspandt sig: „It rains to-day“ sa hun. „Ja“ sa manden. „Vi har til ordtøg in old country—Sønnavind og regn og kvindsjøkkjægl take no end.“ Med det gik han og trodde han hadde git en god prøve paa engelsk.

Mange aar siden var der en mand som blev syg, og folk i nabolaget saa til ham, da han ingen slægt hadde heri landet. Han døde og bud blev sendt efter presten, der bodde lang vei derfra. Mormonerne var sterke i nabolaget og som gammel skik var tog de sig af den afdøde og fik gravet en grav i deres gravsted. Ligprædiken blev holdt i et lidet skolehus udpaa den vindhaarde prairie dernede i Illinois. Først derpaa fik presten vide at liget skulde stedes til hvile i uindviet jord, og han formanet da sine folk til at de ikke skulde gaa til gravstedet, og heller ikke vilde han jorrette ved graven. Mange fulgte hans raad og drog hjem, og det saa ud som om ingen vilde bli med, at saa manden begravet. Men saa sa Sakon Musbø: „Eg va me i kolera tiaa eg, aa baade arbeite likkijtaa aa grov de ne aleina eg. Eg jaag de gjef for jeg daa, og kom kara, saa sja me saa mannen i grava utta prest.“ Og til Mormon gravstedet bar det med edel stante farer med Musbøen i spidsen.

En mand der var nidkjær i et og alt hadde nogle daarlige jønner, som fortæredede alt hvad den gamle hadde kjent i alle de aar han hadde boet i Amerika. En dag sad en af den i jainen for bedrageri og faderen kom ind til en jagfører for at raadføre sig med ham om sagen. Efter at ha talt med denne en stund, sa manden: „Eg kan naa ikke forståa for de kan ha seg eg, for eg har no lært disse gutterne mine efter gammel vis, me hørelærdom, og her i naa disse Liagutterne som er nu hverken døbte eller komfermerte, aa dei sja naa være dei beste i bygdaa paa adle vis. Mine e dei beste. Eg kan naa

ikke forståa eg, for de sja ha seg. Denne baadnelærdommen gjer ikke paa folk i Amerika saa den gjorde heima.“

En Stavanger storfar blev sendt til Amerika med penge for at saa ham bort fra daarligt selskab, men seldt saa lavt tilslut at folk maatte saa en formynder indjat for ham. Dommeren spurgte ham hvem han helst vilde ha til formynder. Han svarte, „Ja, er det nu det samme for hans naade, dommeren, saa vil jeg ha Pat Flaherty (byens mest bekjendte saloonkeeper) til formynder. Han er saa nydelig mod mig han, og helst naar jeg er drucken.“

En Listerdøl med liden lærdom, bodde i Amerika i mange aar og var meget afholdt for sin opriktighed og sanddrubed i alle ting. Han bodde i et republikansk nabolag og trodde fast, at det var partiet som alle burde høre til. En dag i et stort følge træskere fortalte en høimækt irlænder, at han var republikaner. Dette kunde listerdølen ikke forståa og denne samtale, siges det, gik for sig: „Be you o Republican?“ „Yes, I am a dned in the wool Republican.“ „I thought you be a Democrat, you be so rough.“ Alt usikkert og alt galt, baade i moral og ellers, hadde han ladet sig forestille, tilhørte det demokratiske parti, og han kunde ikke forståa hvorledes en jort, sæl, høimækt irlænder kunde tilhøre et parti som opholdt blot alt som ifølge hans betragtning var godt og ædelt.

En tosjet arbeidsmand fra vestlandet ønskede at bli stemmeberettiget, og da han var kommet over i 18aars alderen kunde han ifølge loven paa den tid saa bli borger ved at ta baade første og andet papir paa engang. Dommeren spurgte borgeremmet om flere ting men uden større resultat. Han spurgte ham saa hvad tid han blev født. Han sa: „Eg kom te eg den dagen hu Maria, kumaa vor bar, saa sa hu mor.“ Da dette blev overjat paa engelsk lo dommeren godt, men indskrev alligevel en ny amerikansk borger.

En husmands søn forklarede hvorledes han, en itakkar kunde bringe jag imod en rig farmer, ved at sige: „Eg kom paa de af meg sjæl, om man har en ret i Amerika for baade fattig og rig.“ En nordmand man gik irecte med fordi han ikke sendte sine børn paa norsk skole svarte, „her er et frit land. Eg gjør netop som eg vil,“ og dermed var den tale endt.

Pionerne kan til sine tider ha været franglelytne og hengivne til drift iblandt, kanske de var ofte nokjaa trodsige at saa over paa den rette side var de først kommet paa vrangside. Men det kom ikke deraf at de var kommet til landet som jmaafolk og siden hadde lagt sig noget op. Kanske det hændte at nogen, der var kommet op paa kort tid kunde fryde og iblandt være overbærende. Men saa er der dog noget som gjør, at vi liker at i anke blandt disse ætlinger af de gamle, gode norske folkeslægter.

Man kan ikke andet end beundre den simple bonde deroppe paa Tofte, som kunde stanse Carl Johans sølgevende og selv sætte sig ved kongens side og sige, „ved dette bord sidder ingen, som ikke er af kongeligt blod.“ Dette svar af en norsk bonde til landets konge gaar igjen i mangt et svar givet af borgere af norsk byrd herude i vesterheimen.

Et løfte er en gjæld.

Før en ti aar siden, vi havde besluttet at afbrøde de haand der bandt os til hjem, slægt og venner i Minnesota forat søge vor løfte et eller andet sted ndi det nyjste „Vest,“ var jeg nokjaa liberal med løfter om at skrive til alle mine mange venner der bad om, „jeg maatte endelig skrive.“ Til endel har jeg holdt mit løfte, til andre ikke.

J de fleste af unionens stater forældes jo en gjæld paa ser aar; men for ikke at være regale vrangfækte, og om Sambands

redaktør velvillig vil stille sig som en fredsmægler, er jeg villig til at gjøre etilags kompromis nu og skrive til alle med et smeld.

Vel ved jeg Sambands redaktør er mere nøieregende med hvad han skriver op for sine læsere nu end i gamle dage da flere af os gamle bonnslyttere fik lov til, hjælpe til med at „Læggji paa krossen“ med ham med „Baldris Helling.“ Nu foretrækker jeg helst, saa sidde borti kroa og se paa de yngre og juidigere kræfter trø toften.

At bryde op et hjem og finde et nyt er ikke saa let en jag, som alle J der har været udslytterfolk har erfaring i.

Først gennemstrosjede jeg dele af N. Dakota vestlige Canada, Montana, Idaho, Washington og Oregon forat finde ud hvor det vilde være det bedste sted at flytte til; men det gif mig som kjæringa naar hun kommer ind i et stort departementstore forat vælge sig en ny hat — det tog paa at gaa rundt for mig til alt syntes ligt. Kommen hjem til familien forsøgte jeg at forklare for dem de muligheder og — umuligheder, ved dette heller hint sted; saa led jeg det gaa til afstemning, og udfaldet blev, Washington fik de fleste stemmer. Slik gif det til at vi flyttet til staten Washington 1904.

Saa, nu vilde jeg helst slutte „med en venlig hilsen;“ nu er jeg kommet saalangt at jeg skulde til at begynde. Nu tager du gamle ven paa at bli nysgjerrig og hvad skal jeg saa finde paa at skrive om til dig.

Vestkysten blev i lang tid betragtet som en umulighed for nogenlags sætling af hvide folk. Rogle spredte, jodede, forfrøblede indianerstammer smøg forfrækkede rundt skovene her, ved den hvide mands ankomst. Rigtig stugge er de; ligner mere en blanding af Eskimoer og negre; er ikke paa langt nær sllige statelige farer som Siouxerne og Chippawaerne i eders nabolaag.

Men det sterke Hudson Bay Company, med sin arme ud-
 strakt fra Halifax til Rome fandt ogsaa vei hid ned. 3 sine
 „canoes“ fandt de vei efter enhver flodleie, havbugt og ind-
 løb, hvor de anlagde sine „trading posts,“ drev tuffhandel og
 enslags missionering blandt de vilde.

Sira Jyd gennem California kommer en anden slags even-
 tyrere, („Vagevjen“ fra guldhøgerstammen) de fleste fra Kan-
 sas, Missouri og andre Jydstater. Alledisje eventyrere baade
 fra nord og Syd var, ialfald midlertidigt ikke familieforsørgere,
 men slog sig ned blandt indianerne her og der. Resultatet blev
 at det snart vred med pappooser af en løjere hudfarve i hver
 buks. En stor „improvement“ paa racen alligevel. Disse even-
 tyrere og deres efterkommere toge sig land under hvad den tid
 benævntes „Donation Claim Act,“ før Homestead Loven kom
 i kraft og kunde bli eiere af store landstræktninger som de dog
 kun benyttede som beite for sine heste, kvæg og faar, som alt
 gik i en noget vild tilstand. Jorden dyrked de ikke stort, paa
 grund af ingen marked for nogenlags produkter. Disse var
 saaledes de første jettlere herude og leved her i usforstyrret ro
 en hel menneskealder. Klimaet var mildt, det var ei saa nøie
 med hvad slags klæder det var; vildt i øversted og alle elve
 og sund fulde af fisk. Under slige forhold joved de ind i en
 slags dvale og vaagnet først da dynamitten tog paa at dundre
 horte i fjeldknauserne. Det vilde nok andre karer til at mu-
 liggjøre udnyttelsen af de rigdomskilder der laa skjulte herude
 imellem bjergene.

Jim Gill, efter at ha udtømt sit emne at prædike den gylde-
 ne hvede for østens pengemænd, rodfæstet sit territorium i
 Redriverdalen og omgitt det med kraftige nordmænd som skild-
 vagt, begynder han at blunke saa fuldt med det ene øie udover
 mod klippebjergene. Saa en vakker dag stikker han sin nye
 evangeliebog i sin reisetaske for en ny missionsreise. New

York, Boston, London og Paris gjenlyder af hans vrædiken
 om kul, guld og grønne skoge. Gill og hans meningsfjeller
 vedblir at hamre i laaget paa pengeskufferne hos Morgan,
 Rothschilderne o. l. karer, til jæk efter jæk med mynt krabber
 udover mod vestens bergland, i den henjigt, naturlig, at tidob-
 les i vægt for tilbageturen; — og Jim har holdt ord.

Paa hin tid foregik den største kappestrid paa industriens
 omraade som verden har set. Ikke bare Jim Gill, men flere
 forskjellige, mægtige bolag hadde set hvad der var at vinde ved
 at naa frem til „tide water,“ ved landets vestkyst, med sine ba-
 neprojekter. Det tog langskallede karer til at gennemskue og
 overvinde de hindringer som laa i veien. Selve kong Sverre
 med sine Birkebeiner vilde have studset. Men der var en Alex-
 ander til at afhugge den gordiske knude, en Napoleon til at gi
 Europa frisk luft og en Grant til at doftere for avindjufte.
 Sin tid fandt ogsaa mænd der kunde udrette storværker i
 menneskehedens interesse, ikke med frut og kugler, men med
 penge og dynamit.

Settekongerne der stod i veien for civilisationens framskridt
 borede man sig simpelthen midt igjennem hjertet paa. Fremad
 gaar det! Fjeldsiderne tumler og opfylder de dybe sælg.
 Sernhesten snøster; han vil frem, men maatte holdes i tømme;
 her fordreides al den kunst og kløgt som menneskeaanden raa-
 der over og — den vandt. Sernhesten staar der og travler
 med næsen ud i det stille Havs bølger.

Er man saa tilfreds? Nei. „Her er en havbugt, den maa
 vi ha omslynget. Der er et dalsøre did ind maa vi. De store
 flader derinde, did maa vi komme først; det blir nok „Vestens“
 grønhus det.“ Slig filosoferede høvdingerne for civilisatio-
 nen og industrierne, og det er nu en virkelighed.

Der er nu knapt en havbugt eller flodbred igjen som ikke
 er tagt ibrug i civilisationens og industriens tjeneste. Hvor

før de vældige træer stød, der syntes over menæstelig evne at beherske, svinger nu vældige hjul i sin monotone takt. Cirkelsagen, en 12 fod i tvermaal, kvinder af lynets fart og skriger efter mere søde. Vældige staaletreb, milen i længde vindes støt og sikkert op paa store staaletomme; i enden af det, fejter man disse træ-pinder (man kalder dem her „The big stick“); de kan være en 6, 8 fod i tverjnit og en 10 fod lange; følge med maa de, over stof og sten med en letthed som naar en smaagut leger med en fyrstikke i enden paa en paftraad — det er mad for cirkelsagen og fortæres af den som om det var kaalorme. Disse store kjæmpetræer har nu iet sine dage her paa kysten ogsaa. Som slanger snor de lange fragttog sig ud mellem bergene, med bord og planke til hytter og hus for præriboeren. Og paa hver havn, i hver bugt ligger seilskuder og dampere og venter paa at saa fylde sin bug med trælast til alle verdens hjørner.

En hær af arbejdere med ør og sag spiller sit ødelæggelsesværk uden lige og det blir seendes nok saa rustint ud efter dem hvor de færdes. Jlden kan rette paa det noget. Kvist og kvas brændes, men de svarte, trodsige stubber staaar jo der som spørgesler.

Men, en frogrugget gubbe, med graasvængt haar og skjæg kommer lurendes — han ser ud som han ei duer til andet end at tygge tobak; han lurer og titter rundt denne store spøgelse med et lunt smil. Med sit jernspet borer han et lidet hul under hjerteroden paa den trodsige knæft, smetter ind en liden stikke med noget slags medikamenter, sætter saa lidt ild til det. Du skulde se denne gubbe da er ganske let paa foden. Et brag, en rystelse, glasruder klirrer og kjølleuredskaber danser paa bordet. Stubbe efter stubbe faar samme medfart; i tusinde stykker sendes de ud i luften, for igjen at samles i store varder og det vældige baal lyser op i den begjorte nat.

Slig blir stykke efter stykke haandteret til det kan behandles med plog og harv. Frugttræer plantes, fløver og alfalfa-irø strøes over: Solstein og Jersey fjør trives fortræffelig, og to gange i maaneden gaar nu denne „graasvængte“ og skruger sig saa fornøiet om skjægget — ved modtagelsen af sin bankcheek fra det lokale creamery. Slig er udbillingens gang herude; det gaar smaat men sikkert. Ja ødelæggelsens hærverk gaar med raske skridt; men at gjenopbygge, sætte noget bedre i stedet det maa gaa i langdrag.

I Hjølvandet efter jernbanens fremadskriden fulgte som almindeligt emigrationsstrømmen. Mange kom forud, mange kom fortiligt. De fandt hindringer uovervindelige og tog skræk. Var nordmandene med? Na du kan være sikker. Men her fik de ei være saa alene om landet her som f. eks i Minne-jota og Dakotaerne hvor mehanik og indianere skræmte ræk andre folk. Her er vi blit „mingled with the crowd,“ eller „blit med i svausen.“ Men at vi nordmænd er her, omend vi forsøger at glemme os bort, er der talende bevis for. De ryddede marker, de koselige hjem, kirker og skoler, svingende hjul paa land og paa vand. I æblehaven som i fiskebaaden, efter alfarvei som paa byens gader ser du nordmandens mærke.

At underlægge sig landet, at nyttiggjøre det baade for sig selv og efterlægten var kun en leg derborte i „Mellem-vesten“ for eder som er rodfæstet der. Naar vi undatar de haarde vintre (mehanik og indi taler vi ikke om) saa var jo landet der færdigt til at „pay cash“ for eders stræv med det samme. Underledes her. Først maa det ryddes eller paa andre fæder kunstig vanding maa til, alt dette koster en hel del og tager tid. Men nordmanden er seig hvor du gjør af ham, og denne lille kapital som vi fik med os i arv fra moder Norge nemlig strævsomhed, sparsomhed og nøjsomhed — med den har vi hjulpet os langt.

Nu er jeg snart færdig. — Disse „Transcontinentale“ banearbejder er og blir verdens største underværk. — De babyloniske hængende haver, de egyptiske pyramider, Wisas skjæve taarn, hvad gavn for menneskeslægten har disse underværker været til? Frembragt ved trællearbejde, under smældende piskeslag; al nytte de blev til var at tilfredsstille denne eller hin despots idiotiske luser. Her har Nordamerikas folk gjort underværker, ikke med piskeslag, men ved egen fri indslydelse; med tænknng først og saa handling.

Det maa se ud som om selve forsynet har havt en haand i med, ved at rekrutere fra alle civiliserede land, de bedste kræfter de havde baade paa aandens og sjjiskens omraade, stillet dem ned paa N. Amerikas grund, og henvist enhver til den plads han var bedst skikket for at nyttiggjøre alle disse rige hjælpemidler til menneskeheden's nytte.

Herude efter vestkysten er nu de største og sidste slag udhjempet som menneskeslægten har seet, for at overvinde sig naturens haardnakkede modstand. Nu ved fuldsjørelsen af Panama kanalen og lidt rustning i Alaska kan „Uncle Sam“ stryge sig om skjægget og sige til efterslægten, som gamle Meiter borte i Alexandria sagde til sin søn, han havde „startet“ ham op i slagterforretning: „You see that big building over there! It's made of bones; take care of the bones.“ Gutten skar nemlig benene ud og gav sine kunder kjød, medens gamlingen hadde gjort sig rig ved at lade benene følge med og sat op en stor bræf bloek af gevinsten.

Vi Nordmænd kan være stolte af og glade for at vi fandtes paa et kulturtrin dygtige nok til at deltage i denne storartede udvikling.

Da jeg kom til dette land i '78 var N. P. banen saavidt færdig til Fargo. Jim Hill stræved med sin linje nordover forbi Glympdon, med Manitoba som maal. Canadian Pacific

tror jeg enda havde ikke naaet Winnepeg. Milwaukee banen kun til Minneapolis og kanske lidt indom Thomas grænser. U. P. var da alt færdig helt til San Francisco (1869) men emigrationsstrømmen gif ikke den vei. Det blev de fire førstnævnte baner, der blev ledetraaden for det meste af os Nordmænd og vor fremtids skjæbne.

Naar vi nu ser tilbage til hin tid — jeg synes det ikke er længe siden — og tager et overblik over det hele faar vi først en forstaaelse af den hele udvikling; det er store ting gjort paa forholdsvis saa kort tid.

Folk paa de trakter hvor jeg færdedes, mest i Swift, Pope og Douglas Countier vil mindes deres første markedsplads var St. Cloud en 75 mil borte. Saa blev det Melrose en 60 mil unda; saa blev det Benson og Morris tilslidt, hvor farmerne tog sin hvede til, og efter at maat ha ventet en 2—3 dage paa sin tur at faa leveret sit hvedelæs var glad atpaa om de fik igjen tomstækkene sine. — Nu er S. „allright les!“

Det er ikke af veien at mindes og sætte lidt ære tilside og saa for høvdingerne som gif i spidsen og ledet denne store udvikling. Jeg har i denne forbindelse nævnt Jim Hill; han var vel kanske ikke større end nogen af de andre ledere kanske; men han er bedst kjendt af os nordmænd og har forstaaet at sætte værd paa os norske her i besten som et folk der baade kan og vil hjælpe sig selv — ikke blot opmuntret os ved financier understøttelse men endog givet bort sin datter til en ætling fra Norge. Slike mænd maatte til for at udsøre had som er gjort her, og smaafolk har ikke noget at græle for, om disse har faat sig godt betalte.

Da Hill kom med sin bane gennem fjeldene var det hans hensigt at bruge Tacoma som endepunkt; men U. P. hadde faat forspranget og kom did først. Tacomasolket var ublue i sine forlangender mod „Jim;“ resultatet blev, Hill tog sig sa-

derlig af Seattle og Everett og betragtede Tacoma for en lang tid kun som en „flugtstation.“ Her om dagen holdt Tacoma en stor banket for flere høitstaende banemænd deriblandt ogsaa Hill. De er nu godvenner igjen. I sin staaltale til Tacomaerne ndtalte Hill sig saaledes: I am glad to learn that Tacoma has come to the realization that she can stand on her own elgs and not wait, to lean on somebody else.“ Tacoma iærer nu svært for „municipal ownership“ og det var ved at hentyde til dette at Hill tildelte dem denne sure pille; — men han var deres gjæst; de holdt kjeit.

Ja du spørger, hvorledes jer det ud herude. Det er ligt Norge, er det ikke? Ja og nei. Om et hundre aar, ja kanske et tusind aar. Naturen ligger endnu vandvyrket; beherkses kun af pengegriffhed og hvad som ligger os imaaeisk nærmeit — madsjæffen. Det lille jeg har seet af Norge er mest gien-nem Bergelands og Bjørnsons briller og de forstørred en hel del siger man. Jeg er ræd for, om Bergeland og Bjørnson var fødte og opvoftet paa vor tid herude, de vilde ikke fundet næring nok til begeistring for „De brede bygder“ de smilende dale, de blaa fjorde, fosjedur og seleslaate, harpeslaate og lang-leik i hjelkestner, lurlok paa jætervolden, jæterjentens kammern og kobjældens klang, de sterke bønder, (her findes kun ud-sletne farmere) jæterjenter med jyljer i bringen (her findes kun jenter i „hobbse skirt.“)

Nei nu blir jeg haade poetisk og profaisk paa engang; jeg forjtaar Sr. redaktør at De kommer med denne lange bhanten og vil sætte et streg kross over som betyder stop.

Saa lev vel alle sammen da! Lat for samværet! Om ti aar hører I kanske lidt fra mig igjen.

Venligt,

E. E. Næberg.

N. 1 Lakeview, Wash. Jan. 1914.

Dyptegnelser.

Red S. G. Vertilrud.

Noogle dage efter jeg kom til mit bestemmelsessted maatte jeg begynde til at gjøre noget. Det var vaarvarmen da og det første jeg bar til med var at barve. Hadde to heste men det var ikke greit for mig thi jeg hadde aldrig kjørt. Det var en kar til hos os og hans navn var Tosten Ness. Hans søster Inger var der og kogte. Jeg iyntes arbeidet ja ldt svært tungt for mig og jeg sled saa det var rent uheldigt. Det var ingen af dem som tog nogen interesse i at lære mig til at faa de rette tag paa arbeidet og min arbeidsevne var ikke svært haendig, og saaledes gif det den sommer. Det var rent ræsende tungt naar vi trækfede og jeg kjørt baand med et team som var vant til at tage ud. Jeg stod med tømmerne i munden og pitched baand og det tog meget paa kræfterne, og saa var jeg ikke vant til at bruge forken (gaslen) heller.

Det fandt jeg snart, at jeg hadde forlidet for tiden, thi efter afford saa vilde det blevet \$7. for hver maaned. Alle rundt der siggede paa mig at jeg ikke skulde være længere end til barvesten var slut, men jeg var saa ræd og undselig for at sige noget til min arbeidsgiver at jeg lod det gaa dag for dag. Jeg fik ingen fred for de andre og saa en dag vi staffede hvede sagde jeg jeg vilde slutte om jeg ikke fik mere, men manden vilde gjerne ikke love mere. Han holdt paa den afford som var gjort, men erkjendte at han hadde tænkt at give mig \$50. mere for sommeren end det som var aftalt. Jeg fik da ud at jeg ikke ansaa vor afford for bindende da den stred imod dette lands love og at jeg følte at det ikke var nødvendig for mig at tage imod gavepenge naar jeg kunde gaa derfra og tjene mere ved en af de mange trækemaskiner. Tilslut blev det saa at han lovede mig \$50 til for sommeren for mit arbide og jeg blev der.

Jeg blev ogsaa hos ham om vinteren og stelte kreaturerne, la-vede maden og fjørte og huggede veden for maden. Det var fælt saa ondt jeg led den vinter. Det er sureste mad jeg har tjent alt mit liv saalangt. Der blev jeg da igjen næste sommer og havde da \$22 hver maaned. Den sommer sjakkede jeg efter en binder alene og satte for hejtene og andet arbejde hele middagshviletiden.

Medens jeg arbeidet der var vi med i træsfingen hos en Atkins om høsten 1885. Man mindes jeg var rene nykommeren da jeg fjørte baand til maskinen, men kunde ikke fjøre hejtene og strævede rent forkræffeligt. En af dem som kastede baand paa vognene var en fort eiris,, tror jeg. Han var sint paa mig for jeg ikke fjørte rigtigt og jeg var ræd og prøvede at gjøre saa som han pegede, men det gik vist galt. Han blev da rasende og talte høit og truende og kom imod vognen. Jeg forstod ikke hvad han sagde, men forstod at han havde ondt ifinde. Han beghudte at flyve op paa læsjet. Enten det var rædse eller harme eller begge dele det kunde jeg ikke forklare men jeg mødte ham med høgafsen færdig til at trykke den i ham om han hadde kommet. Han stansede og saa paa mig nogle øieblikke og fløv ned igjen, idet han mumlede forfærdeligt om noget, og det brydde jeg mig intet om. De karer som var nær os og saa derpaa skrattede lystigt, men enten det var ad eirisen eller mig det vidste jeg ikke.

Til jupper den samme dag skulde jeg hjælpe mig selv ved bordet og stod op for at naa et sad mad noget bortpaa. Maskinens engineer sad nærmest til mig og lod som han blev iskræmt og sprat op, samt saa paa mig. Om lidt saa sagde han „jeg troede at du vilde staaet til, jeg“. Jeg blev ilde tilmode over hans spøg og glemte ham ikke derfor paa længe, men lærte en lækse, saa jeg har ikke siden reist mig op for at naa noget naar der var andre ved bordet.

Om vinteren det andet aar var jeg en dag med Atkins for at fjøre hø udaf en høstaf. Høet var tæt tilfammenpresjet og det var ofte jeg maatte skifte tag med gaffelen for ikke at bræfke skafet. Atkins gjorde engang mine at jeg skulde tage i og ligesom saa paa mig sigende, „staa ikke sig“. Jeg tog i og skafet røg som det havde været kul. Atkins rystede paa hovedet og kastede til mig sin gaffel. Den samme dag blev jeg staaet paa brystet og i anjigtet af en af hans hejste. Jeg kjendte slaget for brystet længe efter. Det var medens jeg luffede en grind at hejsten slog, fordi jeg ikke vilde slippe den igjennem grinden.

Den anden sommer jeg var hertilands var min arbeidsgiver og jeg ude paa marken og høiede. Jeg var ikke frik hele dagen og udpaa eftermiddagen blev det uraad, saa jeg maatte sige fra. Min husbond likte ikke at jeg ikke hadde sagt at jeg var utilpas før, og tilføiede den bemerkning at den som er daarlig ikke kunde gjøre sit fulde arbejde. Han bejalede mig til at gaa til Portland til doktoren. Jeg gif og fandt ham hjemme, men kunde ikke tale med ham fordi han var engelskmand. Han fik fat i en norske til at tolke og jeg blev udforsket om hvor jeg havde ondt. Doktoren saa ikke paa mig engang naar han spurgte. Jeg hadde aldrig søgt læge før og undrede mig om dette skulde være den rette udvei til at finde ud, om en var farligt syg. Naar han var færdig med at spørge saa skrev han ud en recept og vilde ha en dollar for broderiet. Jeg kom da først paa at jeg ikke hadde nogen penger og gif ind til en kjøbmand som hedte Thompson og spurgte om at saa laane en dollar. Kjøbmanden blev rasende sint og jeg blev rent mismodig, thi dette vidste jeg ikke var saa galt. Men jeg fik dollaren alligevel og betalte doktoren. Medicinerne fik jeg paa drugstoret paa tid, stak flaskerne i lommen, og gif hjem og kom ikke til at tage noget af dem fordi at jeg hadde mistet

tiltroen til doktoren. Neste morgen var jeg frisk igjen som før.

Gjennem hele træsfingen 1888 var jeg saa rar og det faldt saa tungt alt jeg skulde gjøre. Jeg var ikke rigtig syg, men gif og tvingede mig til at arbeide. En dag i September skulde vi til at pløie og var ude paa marken med en plog. Det var næsten ikke saa at jeg kunde staa. Ved middagsbordet begyndte jeg at bløde næseblod og gif udenom væggen for at bløde. Det holdt paa en lang stund, og saa blev det foreslaaet at jeg skulde gaa „opstair“ og lægge mig. Det gjorde jeg ogsaa, og det næste jeg erindrer er at man vilde vide om jeg ønskede doktor. Det brydde ikke jeg mig om da. Jeg havde faaet nervefeber.

Efter dette var det 6 uger som jeg ikke samlede mig noget. Alt gif som i en drøm, dog saa erindrer jeg mange af disse drømme. Jeg syntes det var en med mig hele tiden og han vilde altid gjøre det ilig som jeg vilde, at jeg var tilbage til Norge og at jeg saa paa en Badstuegjæll nedenfor Jorandby og prøvede at komme derfra og hjem til Vertilrud. Det forekom mig at alle slags stygge rovdyr vilde ta os og vi kjæmpede frygtelige kampe med dem og overvandt dem altid. I førstningen var jeg svært ræd for disse dyr, men blev saa vant med at overvinde dem at jeg trøstede mig med at vi nok skulde klare det nu ogsaa. Saa syntes jeg at far stød ved elven udenfor huset en dag og at Store Lars Huset slængte en stor frog borti far, samt drog ham til sig, og behandlede ham som om han var en fisk, og det var da saa forfærdeligt at jeg sørgede og kunde ikke komme derfra, at jeg maatte saa Lars ibeit for det. Jeg strævede med dette paa den tid som jeg begyndte at bli i forbedring, og det hjalp ikke at de som var rundt trøstede med at det ikke var sandt. Tilslut saa fik jeg et brev hjemmefra hvori de fortalte at alt var bra med dem og nævnte om far ogsaa og da først blev det klart for mig at jeg maatte kun ha

synst saa. Derefter blev det glæde, og jeg troede ikke mere derpaa.

Medens jeg var syg vilde jeg alt i et op og derfra. Inger og Gunhild Bold var der og det var Inger som passede mig mest. Naar jeg sov, saa bad hun mig saa ydmygt om at lægge mig igjen og det gjorde jeg, men syntes det var rart at de var saa rædde. Engang vilde Jver Bortnes holde mig med magt i sengen og da vilde jeg slaaet til ham, men traf op i et raaddent bord i taget og stødte næsten hul igjennem spaanerne. Engang prøvede jeg at gaa udgjennem vinduet, men blev frygtelig ræd naar jeg fandt at jeg ikke rak til marken med fødderne, og travlede mig ind igjen. Engang medens alle sov gif jeg op og forbi der hvor Nils Bold sov og kom udenfor døren. Jeg var bariødet og det var rimfrost paa bakken. Jeg og min indbildte kamerat var da paa tur hjem til Vertilrud og skulde til at gaa østover, men da det var saa koldt paa fødderne saa blev vi forligte om at gaa ind igjen. Naar jeg kom op trappen og skulde stige af det sidste trappetrin saa for kom op trappen og skulde stige af det siste trappetrin saa for jeg hovedfuls imod gulvet og blev liggende til Nils kom og hjalp mig til sengen. De trodde ikke det var sandt at jeg hadde været ude. Naar jeg blev noget bedre var jeg rajende fulten, men skulde ikke saa mad, og dette var jeg sint for, og talte det værste som jeg vidste at si til Inger fordi hun var saa nedrig. Engang jeg var alene i huset krabbede jeg ud af sengen og ned trappen for at saa sat i mad. Jeg saa mad og hyldeerne, men orkede ikke at reise mig op paa knæ saa jeg fik tag i den. Et stykke haardt brød og en sur potet saa i den nederste hulde og det tog jeg med, krabbede saa tilfengs igjen og skulde til at spise af poteten, men den var for sur. Jeg fik i mig noget af brødet og syntes det var rigtig gjæstebud, men blev snart meget syg deraf. Det var to maaneder før jeg blev saa god at

jeg kunde sidde oppe. Jeg havde været meget haardt syg og de havde ikke troet jeg skulde leve. Jeg mistede baade hud og haar og store stykker i ryggen var bare liggesaar. Da jeg var meget i forbedring komøver Lie og Griet Brøtnes did, da de havde rentet Garnen. Jeg blev hos dem om vinteren. Skulde betalt min del af maden men fik dem aldrig til at ta imod noget. Jeg blev jed, men var uhyre veif.

Fra rationalismens tid i Norge.

D. S. Johnson.

Reisjende herfra som kommer hjem til Norge skriver at en del af folket derhjemme nu er smittet af den moderne vantro, og forlader baade kristendom og kirke, især ungdommen. Andre skriver om, at rationalismen i en sin form trænger sig ind paa mange steder, saa man hører ikke længere den gamle lutheriske tro som vi var vant til i vor ungdom.

Det skrives ogsaa i kirkebladene her at den ungdom som kommer fra Norge nu bryr sig ikke det mindste om kirken. Om det nu forholdes sig saa maa overlades til dem som har kjendskab dertil. Hvis den ungdom som kommer fra Norge nu viser en saadan foragt for kirken som det skrives om, saa maa det komme fra den nye politiske bevægelse som mere og mere gjør sig gjældende der.

At ikke kirkesjngningen er som den skulde og burde være der hjemme i Norge er vist sandt, og det samme er det vist her i landet blandt os norske; men værre var det under rationalismen paa Hans Nilfen Gauges tid. Jeg vil citere om en konfirmation som blev holdt i aaret 1800.

Konfirmationsdagen var kommen. Presten hadde ellers den evne at prædike kirken tom, men da var den fuldpaftet af folk. Forældre og søfjende til alle dem der skulde staa paa

gulvet var naturligvis fremmødte i sine søndagsklæder. Det skinnede af konernes sorte og brune silketrøier med det rynkede skjød, af deres grønne og røde, korte, men meget vide silkeskjorter med danskmønstre, af deres røde og blaa strømper strikkede i mange mønstre. Paa hovedet havde de rundhuer med lin og pandepude, eller strimmelhuer, en stor linserviet rundt halsen. 2 alen brede linsforklæder rynkede oventil, lange sorte silkevanter, eller gule halvhanfker og paa fødderne lave sko, som endte i en lang smal spids med høie smaa høle og med uhyre sølvspænder der naadde jaalen paa begge kanter.

Det var en forunderlig rad af konfirmanter der stod paa gulvet. Nogle af dem var svære karle med skjæg, andre bitte smaa. De smaa stod som oftest øverst som tegn paa, at de var de flinkeste. Mellem pigerne saa man ogsaa en del, der var over de tyve, og kunde regnes for voksne kvinder at være. Man sang da indledningspsalmen som sædvanlig og presten traadte nu frem i kordøren for at henvende nogle ord til de unge. Han hadde valgt til sin tekst evangeliet om sædmanden og efterat have læst den op begyndte han saaledes: „Den tekst, jeg nu har oplæst, mine venner, finder jeg særdeles passende at betragte i denne tid, da alt vaaraannen er i fuld gang, og vi saa at sige nedlægger vort haab i jorden. Og netop ved at vælge dette billede har vor store lærer, Kristus, hædret bondens, gaardbrugerens stand. Men det gjælder ogsaa for os at følge ham efter i dette og udvælge den gode jord til vor ud-sæd at den i sin tid kan bære mangfoldig frugt. Alle disse eksempler om, hvorledes det gif den sæd som blev spildt ved veien og paa stenrund og mellem torne, er skrevne dem til advarsel og beifjæmmelse, som ikke graver stenene op af sin jord, eller rykker torne og tidsler op og alligevel venter at faa sine lader fulde. Det er ogsaa skrevet dem til advarsel som foragter den kostbare gjødning og alle de nye oplysninger til

agerbrugets fremme, der i vore dage vil søge at lette bondens lid. I siger ofte mellem eder: Held den mand som har rigdom eller: Held den mand, der har en god hustru; men jeg siger: Held den mand der har en bakke som vender mod syd, hvor han kan sætte kartofler."

Namen kom kartofler med her da, hvistet en til sin nabo.

"Denne nydelige plante," fortsatte præsten, "denne de fattiges velsignelse burde findes paa hver gaard og i hver hytte. Na jeg er vis paa at dersom denne urt hadde været kjendt i Sædeland paa Jesu tid, hadde han nævnt den i sit evangelium om sædemanden. Altsaa jeg lægger eder dette alvorligt paa hjerte idag, I gamle og I unge der snart skal overtage eders faders gaard eller plads: Sæt kartofler, og atter gjentager jeg, sæt kartofler, og I skal ikke angre paa det. Og dog er det ikke blot den sæd, som lægges i jorden, Jesus mener naar han talte om sædemanden, men ogsaa den aandelige sæd som lægges i hjertet. I forældre, I bør tidlig plante i eders børn moral, dyd og gode sæder, og oplære dem i at være nyttige borgere af det samfund vi lever i." Og saa fortsatte præsten med en lang udvikling af, hvad det hører til at være nyttig borger, og skred derpaa til overhøringen. Børnene begyndte at skjælve; thi dette var dagens kmdepunkt.

"Kan du, Sagbard, sige mig" — begyndte præsten — "hvad forståes ved mirakler?" — Mirakler er noget underligt — noget underligt — som ser ud som trosddom, men er det ikke.

Ganske rigtig, bra svaret! Thi vi vide jo at alle ting maa gaa naturlig til, saasom de er underlagte naturlove fra første begyndelse af. Kan du nævne mig noget mirakel saa at sige her i bygden? spurgte præsten. — At det ikke blev overvømmelse i aar efter den store snøen var et mirakel, svarede Sagbard. — Ganske rigtig! Kan I andre nævne flere? spurgte

præsten. — "At han Steinar slap frem for præsten var et mirakel sagde han til mig igaar," svarede en liden med krøltop.

Lignende mirakler blev nu nævnte fortvæet indtil præsten afbrød: Det er nok nu. Du Rønau, siger præsten, som er saa slink til at læse evangeliebogen, kan du nævne nogle af Jesu mirakler? Han besvarede 5 mænd og 2 smaa fiske — nei han besvarede 5,000 mænd foruden kvinder og børn, med 5 brød og 2 smaa fiske, ramsede Rønau.

Fortræffelig svaret, siger præsten. — Nu, hvorledes skal vi saa forklare dette mirakel? — Dom hadde et iuppe først, sagde Rønau. — Sa hvem ved? Det staar ingen ting nævnt om iuppen, sagde præsten; og brødene, hvorledes skulle vi tænke os de jødiske brød? Var de som vore. Nei de var digre. Sa de var kolossale, som hele hjerger, saa de kunde sagtens række til. Og fiske, hvorledes skal vi tænke os dem? — Dom var rotne skreg alle.

Nu, om ikke just raadne, sagde præsten, saa har de vel været af den beskaffenhed, at naar disiplene kom og bød dem, svarede hver og en: Nei mange tak, jeg skal ikke ha! Kan saa du Johan sige mig hvad det var jøderne ikke hadde lov til at spise? — Glæf! Ganske rigtig. Kan du sige mig om flæsk nogenstunde naar nævnt i evangeliebogen eller rettere i vin? — Jesus drev ind en hel horg med djævle og sendte dem ind i 2000 vin, saa de for i sjøen og druknede, svarede Johan.

Ganske sandt du kan dine sager; men hvorledes skal vi nu forklare os at dette sagn er opkommen? spurgte præsten. Nei paa den Klippe strandede Johan. Nu I andre da? — Dom laug det ihov senere, var der en som svarede.

Nu just ikke det, sagde præsten, men jeg tænker de gergesener og alle disse andre hedninger som laa der paa grænen hadde villet ærte jøderne, og derfor jærlig lagt sig efter jvin, og da kan Jesus som født jøde og ivrer for Moje lov, sam-

men med sine disciple udenvidere have jaget hjorden i jhøen for at borttage den forargelsens gjenstand. Maaſke have ogsaa ſvinene ſpijt ſig en jygdom til af noget græs ſom er kaldt djævligræs og deraf er jaguet opkommet. Man kan jo ſpije ſig jygdomme til, ſaaledes ſom naar vore ſauer ſaar tinesygen. — Har vi nu lov til at ſpije flæſk du Kari? — Ja naar vi ikke ſpijer for meget ſaa vi ſaar tinesygen, ſvarede Kari.

Nei tinesyge angriber aldrig folk det jeg ved, ſagde preſten. Hvorledes ved vi det, vi har lov? Dette kunde Kari ikke ſvare paa. Nu J andre? ſagde preſten. — Ikke det ſom indgaar i munden gjør mennesket urent, men det ſom udgaar deraf, ſvarede en ſom havde lært ſtykker af ſpørgsmaalbogen. — Jeg vidſte nok du vilde klare det, Kvar, ſagde preſten. Nu hvad udgaar af munden? — Spyt, ſagde Kari. Lofak, raabte en anden. Naar en bryt ſig gnelddrede en tredie. Nei det er ikke dette Jeſus har ment, ſvarede preſten. Han har talt aandeligen. Han har ment eder, beſpottelſe og ſtygge ord, og derfor ſkulde vi altid undgaa dem. Kan du, Per Nordſtuen, ſige mig hvad var formodentlig aarſag til de mange jygdomme ſom folk var behæftede med paa Jeſu tid? ſpurgte preſten videre. — De havde ikke ſaat paafat kveifota, ſvarede Per. — Eller ogsaa ſom vi ſiger, var vafcinerede, rettede preſten, ganſke rigtig. Denne nye opfindelſe i lægekunſten redder aarlig millioner af menneskeliv og derfor bør vi takke Gud for den, og flittig benytte den. Kan du ſaa ſige mig, du Marte, naar gjentager du dit daabsløfte? — Naar eg vert vafsjoneret, raabte Marte, opmuntret af vafinationens undervirkninger. — Du mener vel ikke vafcineret, men konfirmeret tænker jeg, rettede preſten, det er haarde og vanſkelige ord begge to ſom let kan ombyttes.

Med denne ſlags overhøring forſatte preſten længe førend han ordrede hørnene frem til alteret for at afkræve dem løftet.

Kriſtofer Zanſen har i bogen „Vore bedſteforældre“ om-

talt rationaliſmen i Norge i slutningen af det attende og begyndelſen af det nittende aarhundrede. Hr. Zanſen var ikke bleven unitar og ſpiritualiſt da han ſkrev vore bedſteforældre for da vilde han ikke omtalt denne fornuftlære ſlig ſom han gjør.

J 1737 under Kriſtian den 6tes regeringſtid oprettedes et kirkedepartement, der ſkulde have opſyn med alle kirkeſager i begge riger, Danmark og Norge. Kongens hoſpreſt, Blume, blev ſat ſom ordfører for dette departement. Denne preſt ſom var uddannet ved et tyſk univerſitet, hvor pietiſmen var ſterk raadende burde ikke været den ledende aand i kirkenſ gjøremaal. Den forordning han udſtedte, at de ſom ikke gif til kirke hver ſøndag ſkulde af preſterne navngives og ſtraffes med bøder, og hvis de var uformuende, ſattes i gabeſtoffen (et halſjeru der ſaaes paa hver kirkegaard), kunde ikke andet end lede til hyfleri, trælſind og tilſidſt en ligeegyldighed for al křiſtendom, ſom gif over til ryggesløshed og aabenbar vantro. Da nu mod slutningen af aarhundredet, Thomas Payne, Voltaire og Rouſſeauſ ſkrifter trængte ind i Frankrige, Tyſkland og andre lande, blev ogsaa Norge ſmittet af denne vantroens aand. Dertil bidrog ogsaa meget den franſke revolution, ſom brød ud i 1789. Dette ſkræfregimente, ſom varede flere aar i Frankrige, hvor efter en maadeholden beregning, en million mennesker døde, dels paa ſkafottet og dels i fænglerne, røjtede viſnuof mange kronede hoveder i Europa og gav ſtødet til mere frihed for menigmanden; men paa ſamme tid ſom man ndrydde hele den kongelige familie i Frankrige blev den himmelſke majeſtæt aſſat og fornuſtens gudinde ſat i ſtedet, beſtaaende af en ſkjøge ſom man tilbød. Dog om man ikke i de andre Europas lande gif ſaa langt i frækhed og gudsbeſpottelſe ſom Frankrige, ſaa var rationaliſmen bleven ligeſom vaa mode ved det danſke hoſ i 1755.

I Norges historie berettes at den dansk-norske kronprins Kristian den 7de fik til lærer i sit 6te aar en grev D. Reventlow, der var en raa og herskesyg mand, der ikke alene ved sin uforstandige strenghed og haan ødelagde alt ædelt og vent i den lille ynglings sjæl, men tillige bibragte ham ringeagt for Gud og hans ord, saa han som konge kom til at anse alle ordets tjenere som hyklere og at gudstjenesten for ham blev en ligegyldig jag. Da saa Kristian den 7de besteg tronen 17 aar gammel blev han af udsvævende venner drevet ind i de væmmeligste adspredelser, saa at han ved 20-aars alderen saa ud som en olding svækket paa legeme og sjæl. Begge rigers styrelse blev da ledet af hans højmand, der med alle slags svig og rænker, søgte at styrte hverandre ned fra højsædet. Den halvt vanvittige, svage og uduelige konge, der næsten ingen mening havde selv, lod sig lede til at underskrive den ene dødsdom efter den anden.

Zinet under om vantroen trængte ind blandt folket naar man tænker over de anerkjendte forhold som da raadede ved det danske hof. Da saa læggfolket blev harme over denne slags fornuftkristendom som de fleste af presterne forkyndte, og begyndte at opbygge hverandre med den gamle kristendom, saa blev den kongelige forordning af 13de Januar 1741 ombendt mod dem med bøder og straf. Vi ved hvorledes Hans Nielsen Hauge fik undgaaelse fordi han talte Guds ord mod denne forordning. Fra 1796 — som han begyndte sin virksomhed — og til aaret 1800 var han 6 gange bleven fængslet og 3 gange slaaet; men hans største tortur var da han i 1804 blev belagt med jern og indsat i Kristianias raadhusarrest under mange laase, hvor han maatte vanmægte i 7 aar, da han i den tid var berøvet skrivematerialer, bøger og frisk luft.

Man klager nu i vor tid over rigfolkets ødselhed over undertrykkelse og aadstyranni. Nu kan vel denne klage for en-

del være berettiget da ikke alt er som det skulde og burde være, og blir det heller aldrig jaalænge verden staar; men sammenligner vi tilstanden nu med den som var for et par hundrede aar siden saa maa vi dog prise os lykkelig nu mod den tid.

Telejoga.

No. 18 af dette telerens organ er modtaget. Det er som altid, velskrevet, paa telemaal. De vigtigste stykker i dette hefte er om telerne i Stillmore County, Minn., dette indlæg omhandlende Highland Prairie, og om tindølerne ved Harmony. Det arbejde som jagasfriveren Torfel Ostelic her lægger ned er værd at efterlignes af alle lags jagasfrivere, og er netop hvad lagene burde lægge særlig an paa som sin vigtigste opgave. Blandt Ostelics mindre stykker i heftet er hans anbefaling af Samband til sine jævnbydere, hvorfor vi siger ham hjertelig tak, og haaber at de følger hans raad og blir med i den freds som hver maaned med interesse læser vore bidragsheres indlæg. Vi tror at der er mange blandt de forskjellige lag, som vilde ha megen fordel af at læse baade Telejoga og andre særorganer. Telejoga er kvartalskrift og koster 50 cents aaret, og kan faaes ved at henvende sig til Hr. Ostelic,ergus Falls, Minn. Vi haaber at vi kan ordne det saa at vi engang kan „klubbe“ med Telejoga.

* * *

Telerne er svært mandstærke herover, men det bedste er at de er uuegtelig gjilde folk. Telelaget holdt sit aarsmøde nogle uger siden i Minneapolis. Mødet var ikke saa talrigt som somme tidligere stævner af teler har været; men det var helst fordi at dette vistnok var et delegatmøde, bestaaende af repræsentanter fra de forskjellige stats-telelag. Det som vi her især vil omtale er telerens handling overfor den kommende 17de

Maiseft for det norske folk i Amerika, som man nu holder paa at organisere og saa istand her i Tvillingbyerne. Det blev oplyst paa mødet, af lagets formand Trovaten, som er sekretær for arrangementskomiteen, at bestyrelsen trængte pengeundersjøttelse i arbeidet. Telerne fattet en beslutning om at ta op en subskription til et garantifond som skulde stilles til komiteens raadighed til at bestride udgifterne, saaledes at bidragene efter at festen er ilut blir om mulig fuldt tilbagebetalt til yderne. Subskriptionen blev straks iverksat, og hundrede dollars bidrag bodes saa fort at sekretæren hadde vanskelighed med at saa dem optoguet. Efter som vi har hørt gif subskriptionerne snart op til \$1,500. Det kan man siige var godt og gjilddt gjort. Komiteen har havt saameget af vanskeligheder i sit arbejde for festen, at denne handling kom juist i rette tid til at sætte mod i dens medlemmer, og der er intet som har hændt som har været af større hjælp. For en ting, saa gaar dette beløb langt mod at sikre festen finansielt, men disse folks eksempel vil uden tvil vække begejstring „langt hele linjen“ baade med lignende støtte i midler til komiteens udgifter og ihærdigt arbejde blandt vort folk allevegne for at saa en vrefelig national, storartet deltagelse i selve festen.

Telerne yder sit store bidrag aldeles uopfordret, og det vil ikke overrasse os om eksemplet smitter de andre af lagenes snille søffendflok, og da skulde det ikke maatte bli saa svært til anstregelser for komiteen sik en oversflod af garantier. Men dette er en saa ualmindelig storlagen tilstelning at storlagen understøttelse nok kommer vel med.

* * *

Valdriiserne er vel undskyldt for at de ikke er saa mangfoldige som somme andre bygdefolk, som for eksempel Telerne. Naar vi tar for os „Folketællingen i Kongeriget Norge“ saa finder vi at der var nogle aar siden indpaa tre gange saaman-

ge teler som valdriiser i kongeriget. Naar vi nu ogsaa tar i betragtning at telerne begyndte at udbandre til Amerika en del aar før emigrationen fra Valdriis tog til, saa tør vi kanske gjøre begge folkeslag nogenlunde ret om vi anslaar at der i Amerika er en tre gange saamange der stammer fra Telemarken som fra Valdriis. Men nok herom nu.

Da medlemmerne af Valdriis Sambands styre sik høre om telerernes liberale tilbud af pengegaranti til festkomiteen, saa syntes de at medlemmer af laget kanske ikke vilde like det om de ikke gaves anledning til at vise at de ogsaa forstaar at burdere komiteens bestrebelsjer og indser hvad det betyder at saa istand en saadan tilstelning som komiteen har faat i opdrag af lagene at forberede. Styret ved meget vel, at naar det kommer til tale om opofrelser til bygdelagsbevægelsen saa har mænd inden dette lag, og det en meget stor skare, gjort saameget at vistnok intet lag kan opvise endog tilnærmelsesvis saadan ofjervillighed. Men disse mænd mente at det var paafrævet at noget blev gjort i lighed med hvad telerne nu viste veien til. Alt-saa besluttedes det, at give nogle af de mænd, som hidtil har vist sig særdeles liberale, anledning til at være med paa at stille til komiteens raadighed et lignende garantifond for festen. En tredjedel af dem har allerede svaret, og resultatet er at der er nu af disse lovet til fondet \$485 eller \$510 — alt efter som en af deltagerne bestemmer sig til et minimum eller maximum beløb som han nævner. (S varanthes saar vi saa lov til at mindes at det saa omtrent blir i forhold til hvad foregangsmændene „telerne“ gjorde).

Bestyrelsen sendte sin henvendelse blot til nogle saa, men det tør hænde at nogen kan føle sig tilsidejat eller urigtig udeladt paa den maade. Vi kan derfor gi paalidelig forsikring for, at alle Valdriiser som vil være med og hde til fondet er hjertelig velkommen. Bidragene udgjør tilfammen Valdriis

Sambands tilskud til garantifondet, som er at staa til komiteens raadighed til at bestride udgifterne i forbindelse med festens forberedelse. Naar festen er afsluttet skal bidragene tilbagebetales til yderne fuldtud om mulig, men i ethvert fald i forhold til beløbene, saavidt som indtægterne rækker til, dersom der ikke er nok til at tilbagebetale „in full.“ Man kan jende sine bidrag til Sambandets kassjerer, A. W. Sundheim, 3205 Park Ave., Minneapolis, og han vil kvittere for pengene og føre regnskab over dem. Men skal det bli en virkelig hjælp, saa maa det bli gjort uden lang betænkning. Komiteen har brug for fondet og den bedste hjælp er den som lader vente paa sig mindst.

Det er en ting i denne forbindelse vi ikke helt forstaar. En mand undskylder sig med at han rejser til Norge og kan ikke delta i festen. Derfor mener han at han ikke bør være med at garantere den. Fra endel mænd kommer den oplysning at de ikke blir særdige med naaraannen saa tidlig som den 17de og kan derfor ikke komme saolangt til fest. Disse er folk som har god raad, og der er ikke hmt om andet end at det nok skulde bli tegnet noget dersom de bare ventede at komme selv. Hvorfor skulde man ikke ville bidra til at sikre en storartet og værdig fest, likefuldt fordi om man ikke tror at kunne være tilstede selv? De mænd, som har tegnet sig for garantibidrag, har vist ikke gjort det for at sikre sig selv personlig en fest, men har vist heller gjort det i den hensigt, at hjælpe til at faa til noget som kan bli Norge og hendes sønner og døtre herover til ære. De har gjort det for jagens skuld, ikke af selvsiiske hensyn. De ondtalte undskyldninger er vel ment, det er sikkert nok, men kan ske ikke saa vel begrundet. De, som aar efter aar f. eks. har reist til møder og strævet med at faa festen forberedt, har gjort det for almenhedens vel ikke for sin personlige fornøielse. Det er i jamte aand at nogle nu har begyndt at slyde sammen garantibidrag.

Om firtende Mai hundrearsfeften.

I Januarheftet, ligesom ogsaa i ugebladene, ondtalte vi „Udgifterne for 7de Maifesten 1914“ med et kort overblik over hvad der var gjort osv. Siden har komiteen holdt flere møder og gjort adskillige fremskridt. For at opnaa den størst mulige bistand og samarbeide med de lokale norske kræfter, besluttede komiteen at følge det raad om forøgelse af komiteen som blev givet af nogle mænd, der interesserede sig meget for at faa en hyggelig og heldig feiring af 17de Mai, og oplog gennem brev afstemning af arrangementskomiteen over et forslag til at udvide eksekutivkomiteen med fire nye medlemmer valgt af foreninger i Tvillingbyerne. Det syntes nødvendig at handle saa snart som mulig, og saa tog man til nævnte fremgangsmaade med afstemningen. Man kunde naturligvis ha kaldt arrangementskomiteen sammen, men det syntes ikke saa strengt paakrævet, og da det ogsaa er sandsynligt, at det vil bli fordelagtig og vel ogsaa paakrævet, at den store komite senere maa møde naar arbeidet blir mer organiseret, saa syntes man at det kunde forekomme mange, at det var bedst at spare medlemmernes baade tid og udgifter ved ikke at kalde komiteen sammen altfor ofte. Altsaa tog bestyrelsen (eksekutivkomiteen) denne fremgangsmaade, som har faat bygdelagenes repræsentanters saa godt som enstemmige anerkjendelse. Et par stemte ikke eller stemte imod, og af bemærkninger som medfulgte svarene fremgaar det at jagen vistnok ikke er blit tilfulde forstaaet af dem. Men forslaget blev altsaa antaget, næsten enstemmig. I henhold dertil er tre nye medlemmer indvalgt fra foreninger i Minneapolis. Man haaber senere at St. Paul foreninger udpeger nogen til den fjerde plads.

Eksekutivkomiteen bestaar nu af ti medlemmer, nemlig, de fire oprindelige, i 1911, af lagenes repræsentanter valgte

embedsmænd, M. M. Bekken, formand; Pastor L. P. Thorveien, viceformand; M. M. Trovaten, sekretær og L. A. Walby, kasserer. Dernæst de tre medlemmer indvalgt ifølge beslutningen fra 1912, nemlig Pastor J. W. Preus i Minneapolis, Dr. Arnt Hoegh i Minneapolis der tilhører Nordlandslaget, og Konjul Hobe i St. Paul. De tre nye, nu valgte, medlemmer er Advokat Lars O. Gaug som er formand for Minneapolis afdeling af Trønderlaget, Redaktør M. R. Rønning som er den nyvalgte sekretær for Telelaget, og Miss Sophie Stearns som er president for „Lyngblomsten“ alderdomshjemforening, og hun er vistnok medlem af baade Sallinglaget og Numedølslaget. Det er altsaa af disse ti medlemmer at komiteen nu bestaar, og det synes at dette udvalg burde fuldkommen tilfredsstille alle interesserede.

Nu, at ordne det saa at de lokale norske interesser og de udenbøys, nationale interesser kan samarbejde i fuld fortaaelse for festlighedernes bedste fremme, er en opgave som man her søger at løse paa bedste maade. Det er vel nærmest om det det gjælder, at saa ordnet Søndagsfestlighederne saaledes at alle norske i Tvillinghyerne kan delta i dem saa talrigt som muligt. Norske foreninger i Minneapolis har organiseret sig for at varetage de lokale nordmænds mulige krav i denne henseende, og gjennem den representation som disse folk nu har paa komiteen bør det kunne ordnes til alles fordel.

Komiteens formand og sekretær blev paalagt at leie lokale og saa det forsynet med nødvendigt inventar, samt at leie nødvendig kontorhjaelp. I henhold hertil har man aabnet kontor i no. 218 McKnight Building, beliggende paa hjørnet af So. 5th Str. og 2nd Ave. So.

Det aktive arbejde med forberedelsen af den nationale fejring af hundredeaarsdagen er altsaa igang. Komiteen trænger alle venners bedste virksomhed for foretagendet. Enhver

bør virke for den størst mulige deltagelse i sit lags stævne paa fairgrunden Lørdag den 16de Mai, da alle lagene holder jærfilte stævner. Dernæst bør man virke for at saa saa mange som mulig, udenfor sit eget lag, til at belave sig paa at komme saavel til sit eget lags stævne, som at delta i de almindelige festligheder paa Søndag og Mandag den 17de og 18de.

Paa samme tid som alle lag møder i stævner med egne, forskjellige programmer om Lørdagen, maa det ikke glemmes at den egentlige grundtanke, som stadig maa husles og fremholdes, er at festen er almindelig, national, og for alle nordmænd, uanset hvad andet de saa end er — hvad forbindelser og interesser der optar deres tid og evner — for at samles, saa mange som muligt, her til en mindefest for mor Norge og alt hun og hendes fortid betynder for hver og en af os. Det skal bli en fest for nordmænd, som for en gangs skyld møder just som almindelige nordmænd.

Liste over nordmænd blandt Wisconsin tropper i borgerkrigen.
A. L. Lien.

II.

Mr. Lien finder at han har overset nogle navn i listen i Januar heftet og har sendt os følgende navn, som bør tilføjes.
—Red.

- Co. A—4 Cav.—Ole Wilson, Whitewater indskr 31nov63 udmønstret 28mai66
Austain Kittelson, Whitewater 25mai61 saaret Pt Hudson udm 28jul64
Co. C—Abr Christenson, Milwaukee, 9mar65 9mar66
Co. H 2 Inf.—Oliver S Tillotson, Decorra 20mai61 afsk 18nov62
Co. K—Hans Rathyen, Perry 24nov62 Ind Battn D 21jun64
Co. I 5 Inf.—Ole Gullickson, Dunkirk 1sep64 20jun65
Wm D Peterson, Winneconne 25mai64 afsk 17mar65
Co. B 6 Inf.—Ole Simonson, Lewiston 21sep64 8jun65
Wilkins Cubertson, Blue River 29okt64 d 17apr65 srt Hatchers Run 8feb65
Peter Larson, Franklin 15nov64 srt Hatchers Run afsk 31mai65

- Co. C—John Drysdal, Pr d Chien 1mai64 srt 12dec64 d 27mar65
Benton Barracks Mo
- Co. D—Geo Olson, Milwaukee 4aug65 afsk 14jul65
- Co. F—Frederick Iverson, Milwaukee 10jun61 srt Antietam afsk
22dec62
- Peter Roland, Milwaukee 10mai61 srt 5jun64 udm 15jul65
- Co. G—Andr Burvig, Roxbury 8jan64 fr 2d Inf 30nov64 udm
aug65
- Canute A Dahl, Spr Valley 10jun61 d 17mar62 Arlington Va
- Ole Wilson, Broadhead 11jun61 d 5okt62 Washington
- Co. K—Henry Benson, La Crosse 21okt64 14jul65
- Henry M Everson, . . . 15jun61 fr Co. A 3 Wis t Co G 6 forfl t
kanonbaad tjen jan62

7th Wisconsin Infantry.

- Co. A—John Georeson, Lodi 14jun61 vet saaret Gainesville udm
3jul65
- John Knuteson, Decorra 12aug61 saaret S. Mntn afsk 14dec62
- Knute Knuteson, Decorra 13aug61 afsk syg 4mar62
- Co. A—Gudmund Anderson, Liberty 21okt64 udm 5jun65
- John Christopherson, Franklin 15okt64 udm 28jun65
- Guttorm Ingebretson, Utica 1mar65 udm 3jul65
- Co. C—Nels Nelson, Raymond 13dec64 udm 3jul 65
- Co. D—Ole Johnson, La Crosse 24okt64 udm 12jun65
- Peter Larson, Franklin 26okt64 udm 3jul65
- John J Lee, Stoughton 13aug61 detd t Batt B 4 U S Art 7mar62
t sep64 udm 1sep64
- Nels Nelson, New Diggings 2mar65 udm 7jun65
- Peter Thompson, Union 30apr61 srt Gainesville udm 1sep64
- Co. E—John Scanlan, Union 31dec64 udm 3jul65
- Oliver H Sorenson, Portage 25jul61 srgt 1 srgt 11t Co. C 23 Wis
Inf 29aug64
- Mons Thompson, Menominie 25okt64 Srt Gravelly Run udm
31mar65
- Andr O Moe, Ridgeway 10nov64 syg ved udmønstring
- Edwin Olson, Cato 9okt64 udm 3jul65
- Peter M Olson, Grand Rapids 10aug61 faldt Gettsburg 1jul64
- Co. H—Jacob Johnson, Wrightstown 13sep62 srt Five Forks d
4apr65 City Point, Va
- Co. I—James P Johnson, Amherst 11okt64 udm 3jul65
- Stephen (Christopher) Wilkins, Lancaster 25feb62 srt Gaines-
ville udm 17jun65
- Co. K—Ole Anderson, Macfarland 4sep61 afsk 30jun62
- Michael Frickson, Beloit 14aug61 srt 2Bull run udm 1sep64

- John F Foss, Beloit 1jul61 corp srt S Monntn udm 1sep64
- Hendrick M Johnson, Martell 12okt64 udm 3jul65
- Seen Syverson, Tomah srt S Mtn afsk 17feb63

Third Wis. Cavalry.

- Co. A—Herman Holland, Sparta 27okt63 udm 21jul65
- Co. C—Chas P Nelson, Fairwater 17feb62 vet corp forfl til H
udm 29sep65
- E—Peter Olson, Janesville 25mai63 til C. reorganisation udm
8sep65
- F—John F Nelson, Baraboo 10okt63 t F reorg 20sep65
- H—Richard Albertson, Westfield 28dec61 afsk 24dec62 syg
- Oscar Johnson, Madison 27aug62 t A reorg 19jun65
- George Nelson, Madison 22sep62 corp H reorg 19jun65
- K—Julius Berg, Watertown 31dec61 syg 10mar63 sidst hørt fra
- L—Anun Hanson, Scott 15okt62 d 11mar63 Springfield, Mo
- Halvor Hanson, Scott 15okt62 faldt 11aug64 Whiteoak Cr Ark
- Jacob Jensen, Cross Plains 8nov61 vet srgt t D reorg 1srgt udm
20jul65
- John Manderson, Madison 8nov61 til D reorg
- M—Otto Johnson, Milwaukee 20jan62 til F reorg
- Knud C Knudson, Bluemounds 10nov63 t F reorg
- Ole Nicolson, Ridgeway 22aug63
- Peter Torrison, Ridgeway 18aug63 afsk 16mai65 syg
- Wm Brager, Cross Plains 4jan64 t G reorg udm 27okt65
- Thos Sørnes, Janesville 18mar62 t H reorg 26mar64 udm 29sep65

Reorganisation.

- B—Jens F Nelson, Sun Prairie 20dec64 udm 8sep65
- Wm Steen, Elkhorn 20aug64 fr B t B reorg 10jan65
- L—John Frederickson, Merton 2mar64 fr D t L 20sep65
- G—Martin Thompson, Hortonia 2feb64 udm 27okt65

Second Wisconsin Cavalry.

- A—Martin Anderson, Eldorado 9nov63 d 26mai65 North Lamar-
tine, Wis.
- Geo Mathison, Eldorado 22okt61 vet udm 15nov65
- Cyrene K Mathison, Lambertton 24nov63 udm 19jan65
- John S Nelson, Springdale 3sep61 udm 19jun65
- B—Thor Anderson, La Crosse 2jan62 afsk 8dec62 syg
- Martin Donaldson, La Crosse 10dec61 udm 15nov65
- Jacob Hanson, La Crosse 1jan62 vet d 28jul64 Vicksburg
- George Knudson, La Crosse 25nov61 d 20mai63 Memphis, Tenn.
- Neils Nelson, La Crosse 10mar63 udm 16nov65
- Neils Olson, La Crosse 17nov63 udm 16nov65

Torg Thorson, La Crosse 28feb63 udm 15nov65
 Ole Thorson, La Crosse 5jan64 udm 15nov65
C—Peter E Hanson, Patch Grove 17jan62 d 27sep62 Helena Ark
 John Larson, Tafton 4jan64 udm 15nov65
D—Thos A Anderson, Hudson 10dec61 udm 10feb65
 Benj Bergerson, La Crosse 2sep64 udm 2jun65
 Osmund Christopherson, La Crosse 7dec61 udm 10feb65
 John C Evenson, Hudson 29dec65 corp udm 15nov65
 Hans Halvorson, La Crosse 27nov61 afsk 3jul62
 Chas Olson, Hudson 27nov61 afsk 30jan63
 Truis Paulson, La Crosse 10dec61 udm 10feb65
 Oley Peterson, Hudson 27nov61 d 28okt62 Caswell Mo
E—Oliver C Ballerud, Portage 9jan62 vet corp serg fang 1dec64
 Yazoo City, Miss udm 6jun65
 Martin G Elleson, Moundsville 10jan62 vet corp fang 1dec64
 Yazoo City udm 6jun65
 Even Evans, E Randolph 21okt61 d 25apr62 Memphis
 Martin Olson, Vernon 26dec61 vet fang 1dec64 Yazoo City udm
 6jun65
F—Andr Halstenson, Dodgeville 20jan64 d 28jul64 Vicksburg
 Benjamin Holland, Hazel Grove 20aug64 udm 12jun65
 Aug Monson, Hazel Grove 24aug64 udm 12jun65
 James Nelson, Dodgeville 1jan62 d 19okt65 Arena Wis
G—Sherman Aspland, Yorkville 9dec61 afsk 30okt62 syg
 Owen Evenson, Yorkville vet crp udm 15nov65
 Edmond Strikland, Yorkville 30nov63 udm 15nov65
H—Ole J Foss 10dec63 udm 15nov65
 Endre Gunderson, Kenosha 23jan65 d 16sep65 St. Louis
 Peder Larson, Milwaukee 2aug64 udm 15jun64
 Sorgen Larson, Milwaukee 2aug64 udm 15jun64
 Conrad Rettberg, La Crosse 20jan62 crp afsk 21jul62 syg
I—James Hanson, Milwaukee 1jan62 bugler d 20okt62
 John Holland, Monroe 12nov61 afsk 9dec62 syg
 Andr Olson, Center 1dec63 d 7aug64 Vicksburg
K—Andr Nelson, Delavan 4jan62 afsk 8jun62 syg
 Andr Olson, Delavan 20aug64 udm 12jun62 syg
L—Albert H Halstad, Eau Claire 22okt61 crp sgt d 14sep62
 Benj Saverson, Sharon 8dec61 vet udm 15nov65
 saaret Vicksburg
 Geo W Halstad, Eau Claire 1dec61 bugler fanget Big Black
 Miss udm 19okt65
 Claus Jorgenson, Pierce Co 9nov61 udm 24jan65
M—Aug Anderson, Prescott 11mar62 udm 15nov65
 John Holland, Janesville 6dec61 vet udm 15nov65
 Anton T Thompson, Janesville 20aug64

Light Artillery Wis. Vol.

1st Batty—Lars Amundson, Jackson 3sep64 udm 20jun65
 Wm Davidson, Caledonia, Minn 3sep61 udm 11okt64
 Jas B Davidson, Caledonia, Minn 3sep61 11okt64
 Carl Telgerson, Onalaska 20aug64 11okt64
 Wm Mattison, Caledonia Minn 6sep61 d 29dec62 saar Chickasaw
 Bayou Miss
 Aug Peterson, La Crosse 12sep61 afsk 25jan65 syg
2d Batty—Edward Hanson, Madison 20jul64 crp sgt 1sgt Lieut
 30jan65 udm 17jul65
 Tobin Anderson, hjem ubekjendt 1sep61 udm 1okt64
 Ole Jenson, hjem ubekjendt 3okt61 1okt64
 Christian Kissel, hjem ubekjendt 27aug61 1okt64
 Ole Olson, hjem ubekjendt 18sep61 1okt64
 Lewis Overbeck, hjem ubekjendt 5okt61 1okt64
3d Batty—John Anderson, hjem ubekjendt 6jan63 3jul65
 Norman Evenson, hjem ubekjendt dec63 4jul65
 Ole Martin, hjem ubekjendt 2okt61 vet udm 3jul65
 Peter Tronson, hjem ubekjendt 6sep61 vet udm 3jul65
4th Batty—Saml L Halstad, hjem ubekjendt 20sep61 afsk 4apr62
 Peter Halvorson, hjem ubekjendt 16sep61 vet udm 3jul65
 Wm K Hanson, hjem ubekjendt 22sep61 8okt64
 Ole Helleck, hjem ubekjendt 18sep61 d 5aug63 Yorktown Va
 Lewis Isaacson, hjem ubekjendt 6okt61 faldt 7okt64 Derbytown
 Road Va
 Ivar Iverson, hjem ubekjendt 16sep61 afsk 20dec62
 Jens Jenson 2d, hjem ubekjendt 3okt64 3jul65
 Henry Johnson, hjem ubekjendt 9sep61 8okt64
 Thos Nelson, hjem ubekjendt 20dec61 vet udm 3jul65
 Lewis O Larson, hjem ubekjendt 12sep61 3jul65
 Chas O Larson, hjem ubekjendt 12sep61 druknet 27mai62 Ft
 Monroe
 Edmon W Peterson, hjem ubekjendt 20sep64 3jul65
 Thorson Thorbinson, hjem ubekjendt 1okt61 3jul65
5th Batty—Francis A Hendrickson, Menomonie 5sep61 vet udm
 6jun65
 John Nelson, Cadiz 12nov61 vet 6jun65
7th Batty—Ruben V Kingsland, Two Rivers 6nov61 vet afsk
 20dec64 syg
 Bert S Olson, . . . 26nov62 fanget 20dec62 V R C udm 3aug65
 John Torgerson, Caledonia, Minn 9jan62 d 1aug62
8th Batty—Lewis Anderson, Pine River 5jan64 vet recruit udm
 10aug65

John Johnson, Mauston 9jan62 fr Batty 10 vet d 6mai64 Juneau Co.

Alexander Olson, Scandinavia 21okt61 V R C udm 10jun64

Jacob Olson, Scandinavia 16okt61 d Jacinto Miss

Ole Olson, Scandinavia 5dec61 10mai65

Orin Olson, Scandinavia 21dec61 10mai65

Isaac Roe, Stevens 4nov61 afsk 9nov63

9th Batty—James Alleckson, Fountain 18nov61 fr 10 udm 26jan65

Ole Gunderson, Fountain 1dec61 fr 10 udm 25jan65

Reiar Thorson, Manitowoc 29jan62 crp udm 25jan65

10th Batty—Knud Knudson, Fountain 18nov61 20apr65

Ole Johnson, Fountain 18nov61 d 2aug62 Farmington Miss

Swain Lund, Osceola 11aug62 d 23apr64 Chattanooga

11th Batty—Knuett Knuettson, Menekaune 19feb62 vet udm 10 jul65

12th Batty—John Howland, New Lisbon 14aug62 udm 1mai65

13th Batty—Andr Anderson, Beaver Dam 10nov63 10jul65

Hans Halvorson, Milwaukee 4jul62 10jul65

Martin Jenson, Milwaukee 7okt63 To U S Navy 17jun64

Martin R Nelson, Beloit 29nov63 druknet 24dec64

Lewis E Nelson, Beloit 14nov63 tabt 20apr64

3th Wisconsin Infantry.

Drog ud 13 Sept. 1861.

A—Chas Christianson, Lind 27mai61 sgt 2Lieut 1Lieut Capt udm 20mai65

Thor Hartvigson, Scandinavia 10aug61 d 16jul62 Farmington Miss

Thos Tostenson, Scandinavia 31aug61 faldt 30okt62 Corinth Miss

Saml A Sanderson, Hull 21aug61 afsk efter ordre 20jul62 vet 13feb65 udm 20apr65

B—Enoch B Johnson, Lima 31aug61 afsk 13aug62 syg

C—Peter O Olson, Chippewa 21aug61 vet 5sep65

Hoval Svenson, Eau Claire 15jul61 d 5sep63 Camp Sherman

E—James Anderson, Dunn 4sep61 vet Crpl Srt Nashville & Spanish Ft udm 5sep65

Eli Jacobson, Dunn 10sep61 afsk 5jul62

Oliver Johnson, Dunn 10sep61 d 1mar65 Memphis

F—Martin Nyland, Pr d Chien 1aug61 d 25apr62 hospital begr i Miss. River

G—Peter Anderson (Lundsæteren), Milton 4okt61 afsk 4mar62 syg

Jas Pederson, Jefferson Co. 3okt64 5sep65

H—Ole Anderson, Dunn 5jan64 srt Nashville udm 5sep65

Elling Ellingson, Dunkirk 3jan64 udm 8jul65

Hans Olson, Dunkirk 15sep64 13mai65

Nils Olson, Primrose 21sep61 d 4aug62 Keokuk Ia

Edwin H Olson, Brooklyn 27jul64 5sep65

Ole Severson, Christiana 21jan64 faldt 22aug62 Tupela Miss.

Otis Thompson, Brooklyn 27aug61 afsk 31jan63 syg

I—Syvert Anderson, Jackson 2sep64 15aug65

Paul Erickson, La Crosse 6sep61 faldt 28mai62 Corinth

Andr Gladson, Trempealeau 9sep61 crpl sgt d 22nov64 Memphis

Ole Frederickson, Jackson 2sep64 srt v Nashville udm 16aug65

Christian Jenson, Jackson 20sep61 vet crpl sgt d 7jan65 Keokuk

Mack Johnson, Jackson 8okt61 afsk 6feb62 syg

Ole Larson, La Crosse 7sep61 faldt 3okt62 Corinth

Christian Olson, Jackson 1sep61 d 10jun64 Cairo Ill

Christian Olson, Jackson 22aug64 udm 15aug65

Olaf Olson, La Crosse 6sep61 afsk 24jul62

Olaf Olson, Nashotah 4jan64 udm 5sep65

John Olson, Jackson 6sep61 d 21mai62 St Louis

Paul Olson, Jackson 11sep61 srt Vicksburg udm 10feb64

Svennung Olson, Jackson 9sep61 srt Nashville udm 16sep64

Andr Olson, Jackson 22sep61 udm 15aug65

Iver Olson, Jackson 20sep61 srt Farmington, Miss faldt 8okt62 Corinth

Simon Oveson, Jackson 20aug61 d 20jun62 St Louis

Oscar O Sisson, Farmington 20aug61 crpl udm 20dec63 at gaa t 2d U. S. Art

K—Ole Anderson, Racine 16sep61 srt Corinth tabt arm afsk 1dec62

David Anderson, Racine 4jan64 udm 31aug65

Peter Christianson, Yorkville 10sep61 Frav v udm

Neil Christianson, Racine 10sep61 vet udm 5sep65

Andr E Evans, Mt Pleasant 6sep61 d d d l srt Corinth d 17okt62

Nils Jenson, Yorkville 10feb64 faldt Nashville 16dec64

Andr Johnson, Raymond 10sep61 afsk 24jun63 syg

Goodskelt Knudson, Norway 15sep61 vet crpl udm 5sep65

Geo Larson, Racine 5sep61 afsk 15jan63 syg

Christian Lind, Racine 15sep61 vet srt Nashville dec64 udm 5sep65

Jas Nelson, Yorkville 10feb64 sindsyg Hosp Washington

Nils D Nelson, Raymond 10feb64 udm 5sep65

Nils A Nelson, Racine 12sep61 udm 10sep64

Hans J Nelson, Racine 13sep61 afsk 13okt62 syg

Jas Olson, Raymond 13feb64 udm 5sep65

Jacob Olson, Raymond 14feb64 5mai65

Christian Rasmusen, Raymond 11feb64 15sep65
 Jas Thompson, Racine 31dec63 d 15apr65 N Orleans
 Thos Torre, Racine 12sep61 vet srt Nashville udm 5sep65
 Lewis Peterson, Racine 10feb64 d 28dec64 Jeffersonville Ind

10th Wisconsin Infantry.

Drog ud 14 Okt. 1861.

A—Henry O Johnson, Delevan 31aug61 Capt forr t major 25jul
 62 faldt Perryville Ky Sekt62
 Geo H Holland, La Fayette 31aug64 afsk 13jan63
 David Mattison, Delevan 14sep61 udm 3nov63
 Wm Mattison, Delevan 1aug61 faldt 14sep63 Chickamauga
 E—Peter Anderson, Milwaukee 10okt61 srt afsk 30dec62 d 23
 jan63
 G—Lewis B Anderson, Blk Riv Falls 7sep61 faldt 2jul64 Ken-
 nesaw Mtn
 Knut Anderson, Blk Riv Falls 7sep61 crpl sgt udm 2nov64
 Andr J Angeler, Blk Riv Falls 7sep61 Srt Chapin Hill død
 Hans Hanson, Blk Riv Falls 7sep61 afsk 25mai63 syg
 Nils Jacobson, Blk Riv Falls 7sep61 d 6apr 62 Racine
 Lewis Nelson, Blk Riv Falls 7sep61 faldt Sekt63 Chapin Hill, Ky
 Ole Olson, Blk Riv Falls 7sep61 faldt Sekt63 Chapin Hill
 Christian Olson, Blk Riv Falls 7sep61 2nov64
 H—Peter Addison, New Lisbon 16sep61 fanget Chickamauga d
 21jun64 Danville Va
 Thos Anderson, New Lisbon 16sep61 srt Perryville & Chicka-
 mauga udm 3nov64
 Julius Mackinson, New Lisbon 1aug61 udm 3nov64
 Thos H Nelson, New Lisbon 15aug61 Musikant fange v udmnstr
 Christian Nelson, Trempealeau 23aug61 fanget Chickamauga
 fange v udmnstr
 Ole Johnson, Pine Hill 23aug61 d 1apr62 Bowling Green
 Ole O Storlee, Trempealeau 28aug61 srt Perryville & Alton Hill
 udm 3nov64
 I—Wm Nelson, Platteville 25sep61 sgt 1sgt brev capt 28apr62
 fange v udmønstring
 K—Geo Alverson, Whitewater 3sep61 fange Chickmauga udm
 3jul65
 Andr Fjeldstad, Waupun 4sep61 afsk 4dec62 syg
 Ole Gulbrandson, Waupun 7sep61 crp sgt fanget Chickamauga
 fange v udm
 Christen Jacobson, Waupun 14sep61 fanget mai62 Chicka-
 mauga d fange Danville Va 4jan65
 Johannes Johnson, Waupun 7sep61 d dec62 Louisville

Hans Salvesson, St Lawrence 3dec63 forfl 21 Wis 4nov64 srt
 Bentonville d 5apr65 Goldsboro, N C

11th Wisconsin Infantry.

A—Chas Berg, Mazomanie 12sep61 vet udm 8jul65
 Christian Berrie, Mazomanie 5jun64 srt Blakely udm 4sep65
 Henry Berge, Mazomanie 20mar64 udm 1sep65
 Jas Lagerson, Cross Plains 2sep61 d 20jul62 Jefferson Brks
 Geo I Nelson, Black Earth 20mar64 udm 4sep65
 B—John Anderson...20okt61 d 9sep62 Oldstown Ark
 Chas Anderson, Blue Mounds 29okt61 død
 Thos Everson (Brenum) Vermont 28okt61 d 3jan63 St. Louis
 Andr Everson (Brenum) Vermont 11okt61 d 18nov62 Ironton Mo
 C—John Anderson, Kragville 26aug61 srt Black River Bridge
 d 18jul64 Brashear City La Sygdom
 Andr M Bottolfson, Kragville 26aug61 afsk 9feb63 syg
 Andr Johnson, Madison 1nov64 udm4sep65
 Gjert Jorgenson, Madison 1nov64 22mai65
 Bernard J Krong, Kragville 26aug61 vet crp udm 4sep65
 Henry C Leland, Reedsville 17sep61 srt Ft Gibson afsk 29sep64
 John Lustad, Lake Mills 26aug61 d Brashear City La 15sep64
 Lars Peterson, Shullsburg 10dec63 fr 33Inf udm 4sep65
 Geo Peterson, Madison 1nov64 udm 4sep65
 Martin V Thompson, Columbus 6sep61 d 8jan63 St Louis
 E—Gilbert Anderson, Moscow 18sep61 vet udm 4sep65 d 8sep65
 Rufus Halvorson, Manitowoc 30sep64 udm 7jun65
 Peter Hanson...14mar65 udm 4sep65
 Nelson Hanson, Freeman 5okt64 20jun65
 Abram Hendrickson, Reedsburg 16sep61 srt Blk Riv Bridge d
 26aug63 paa Steamer Buford
 Knud K Knudson, Liberty 11mar65 udm 4sep65
 Peter Knutson, Moscow 14mar65 d 25jul65 paa Stmr Durand
 Knud Olson, Moscow 14mar65 udm 4sep65
 Peter Peterson, Moscow 14mar65 udm 4sep65
 Nils Swenson, Eaton 30sep64 udm 7jun65
 F—Ole Donaldson, Baraboo 19sep61 d 11sep62 Oldtown Ark
 Burke Dahl, Sun Prairie 7sep61 d 23feb63 St Louis
 Andr Erickson, Cato 11mar64 udm 4sep65
 John Nelson, Boscobel 14mar64 udm 21aug65
 Knut Olson, Liberty 29mar65 udm 31aug65
 Ole Thompson, Moscow 14mar65 d 2aug65 Mobile
 G—John W Anderson, Arena 1sep61 afsk 11dec62
 Thos Gilbertson, Arena 16sep61 d 6nov62 St Louis
 Gulick B Johnson, Deerfield 11sep61 vet crp udm 4sep65
 Andr Knudson, Freeman 7dec63 fr 33d Inf udm 4sep65

H—Benj P Benson, Pt Andrews 15okt61 crpl srt Bayou Teche d 20jul62 St Louis
 Wm Hanson, West Point 8sep61 afsk 1nov62 sygdom
 Ole Olson, Pt Andrews 26okt61 t Co I 1nov61 afsk 22jul63
 I—Peter Everson, Aurora 10okt61 srt Bayou Teche afsk 21okt62
 Andr Kendall, Cato 1mar65 udm 4sep65
 Joseph Stephenson, Liberty 11mar65 udm 4sep65
 K—John Anderson, Winchester 22feb64 d 7aug64 Brashear City
 Ole Barnson, Winchester 22feb64 d 4okt64 Brashear City
 Saml N Donaldson, Dale 24sep61 afsk 10sep62 syg
 Christian Everts, Ahnapee 22mar65 udm 4sep65
 Ole Everson, Winchester 29feb64 udm 4sep65
 Swenung Gunderson, Winchester 22feb64 4sep65
 Mathias Hagerson, Winchester 22feb64 crpl udm 4sep65
 Andr Hagerson, Winchester 22feb64 udm 4sep65
 Halvor Halvorson, Winchester 23sep61 srt Vicksb'g afsk 8nov63
 John Hanson, Winchester 22feb64 udm 4sep65
 Ole Hanson, Winchester 22feb64 d 15sep64 Branshear City
 Hans Kittelson, Winchester 21sep61 afsk 6dec62
 Andr Michaelson, Clayton 28sep61 vet crpl sgt 2sgt udm 4sep65
 Christian Nelson, Clayton 28sep61 vet crpl sgt srt Vicksburg d 10okt64 N Orleans
 Amos L Nygaard, Clayton 17sep61 crpl afsk 7apr63 syg
 Arne Olson, Clayton 19sep61 afsk 6mar63 syg
 Christian O Thompson, Winneconne 7sep61 wagner d 13feb63 St Louis
 C O Thompson, Winneconne 29mar64 d 12apr64 Camp Randall

Nordmændene i Amerika,

Martin Ulvestads nye arbejde, som udgjør to bind paa tilf. 1,008 store magasinider, er fyldt af historiske, statistiske og biografiske oplysninger om vort folk og er af jagkundige mænd omtalt som det mest omfattende og grundlæggende bidrag til nord-amerikansk historie. De, som har bestilt disse bøger hos udgiveren, faar dem fra ham. Andre vil faa sig begge disse store bind portofrit tilsendt for \$4.75, hvis de nu indsender dette beløb til „Samband,” Minneapolis, Minn.

Den nationale

17de maifest 1914

Paa Udstillingsgrunden mellem St. Paul og Minneapolis,
 16—17—18 Mai.

Arrangementskomiteens hovedkontor
 216—218 McKnight Building,
 Minneapolis, Minn.

Telefon N. W. Nicollet 5017; T. S. Center 5017

A. A. Sebien, formand

M. A. Trovaten, sekretær

Tre ting.

Det er tre ting vi endelig maa ha.

Først, saa er det kontingentpenge fra alle, som klykkes, og vi vilde svært gjerne faa dem snart, thi vi trænger dem.

Sor det andet, trænger vi ligeledes penge fra nye abonnenter. Sor at faa disse maa vi faa hjælp fra de gamle abonnenter og læsere. Vi har ofte omtalt just denne ting, og ikke saa faa har taget henvendelsen til hjerte og faat en eller flere nye hver. Det, at nogle har kunnet gjøre dette, beviser netop at de andre ogsaa kunde gjøre det om de rigtig foresatte sig at prøve tilgængs.

Sor det tredje, baade bør og maa vi iaar faa mange nye bidragshydere til indholdet. Samband er et blad farlig for det almene folk og folket bør levere stoffet til dets indhold. Det er just folket som jidder inde med de statte af minder og historie, som Samband har til opgave at fremdra og bevare for eftersegten. Altsaa skriv, fortæl paa din egen maade, og send os det.

De tre ting er altsaa penge, atter penge, og saa læsestof.

En Dollar aaret for abonnement.

Samband, 322 Cedar Ave., Minneapolis, Minn.

Sallingfærden.

Dampskibet „St. Paul,” leiet udelukkende for at føre nordamerikanske jubilæumsbesøgende direkte fra New York til Kristiania, Norge, under amerikansk flag. Rejsen vil bli gennem den engelske kanal. Selst skulde man vel ville gjøre denne reise kun sammen med norske, som har fælles interesser og fælles følelser, naar Norges tinder og fjær begynder at reise sig fra havet. Det er endnu godt rum paa skibet „St. Paul.” Sor nærmere oplysninger skriv eller henvend Dem til

Ejver D. Østaa,
 2018 Lyndale Ave. S.,
 Minneapolis, Minn.

25 % RABAT.

Gamle abonnenter paa **Samband**, som har betalt eller betaler sin egen fulde kontingent af \$1.00 aaret i forskud, vil i vinter bli tilstaaet 25 procent rabat paa kontingent for nye hel-aars abonnenter som de sikrer og indsender.

Tag nu rigtig tag og hjælp med bladets udbredelse. Flere abonnenter betyr forbedret og udvidet tidsskrift til gamle og nye abonnenters fordel. At opnaa dette maa ske gjennem vore læseseres hjælp og bestræbelser.

Og det er ikke blot folk tilhørende visse bygdelag som man bør faa interesseret, men folk fra alle hjemlandets bygdestrøg.

Denne henvendelse er stilet til hver velvillig læser. Enhver bør selv gjøre noget, thi han høster jo selv gavn deraf og gjør tillige vel mod dem han faar med paa listen. Overlader du det til de andre og selv intet gjør, saa blir der intet af det. Alles sag er ingens sag. Gjør den til din personlig, saa blir det noget gjort.

Send os altsaa 75 cents for hver ny aarsabonnet du faar og behold de andre 25 cents for dit bryderi. Men det er du som skal ha rabaten, ikke de abonnenter du tinger. At gi dem rabaten er i grunden uret mod dem som betaler den regelmæssige pris.

Om du vil kan du forære din ven et aars abonnement ved at betale blot 75 cents dersom du har betalt i forskud for dig selv.

Prøvehefter kan enhver faa frit paa forlangende. Send money order eller draft til **Samband** eller til

A. A. Veblen,

322 Cedar Ave., Minneapolis, Minn.

Et Spørgsmaal til Forældre.

Ønsker De at Deres børn maa have de samme interesser som De selv?

Ønsker De at Deres børn maa vedligeholde kjærligheden til det folk fra hvilket de stammer?

Ønsker De at Deres gutter og piker maa omfatte med interesse de skoler som nordmænd har bygget, de kirker som nordmænd har reist, de foreninger og samfund som nordmænd har stiftet, det arbeide som nordmænd har utført i sit nye fædreland?

Ønsker De at Deres gutter og piker maa holde det for ære at de er nordmænds ætlinger?

Hvis De ønsker at disse ting maatte være og vedblive, da maa De faa Deres børn interesseret i læsning som fremholder nordmændenes liv og nordmændenes virke. At vække saadan interesse er den opgave som bladet **NORWEGIAN-AMERICAN** har sat sig. Vil De støtte denne opgave, saa faa bladet i Deres hjem. Frit prøveeksemplar faaes ved at skrive til

NORWEGIAN-AMERICAN

Dept. C.

Northfield, Minn.

DEN NORSKE AMERIKALINJEN

Seilingsliste fra New York:

KRISTIANIAFJORD.....	10DE FEBRUAR
BERGENSFJORD.....	3DIE MARS
KRISTIANIAFJORD.....	24DE MARS
BERGENSFJORD.....	14DE APRIL
KRISTIANIAFJORD.....	5TE MAI
BERGENSFJORD.....	26DE MAI
KRISTIANIAFJORD.....	12TE JUNI
BERGENSFJORD.....	30TE JUNI
KRISTIANIAFJORD.....	28DE JULI
BERGENSFJORD.....	11TE AUGUST
KRISTIANIAFJORD.....	1STE SEPTEMBER
BERGENSFJORD.....	22DE SEPTEMBER

Passagererne forlader Minneapolis 3 Dage tidligere.

For at sikre sig Plads i en af de smaa smukke Kahytter for 2, 4 eller 6 Personer, er det raadeligt at tilsende os Deres Depositum snarest mulig. \$5 holder Kõi i 3die Klasse og \$25 i 1ste og 2den Klasse.

Husk nu paa, at vi udsteder Billetter fra Norge til hvilken som helst Jernbanestation i Amerika. For Billetpriser etc. skriv til

HOBE & CO.,

G. N. W. A.

123 S. 3rd Street, - Minneapolis, Minn.

Lutheran Publishing House

NORTHWESTERN BRANCH

322 So. 4th St.

MINNEAPOLIS, MINNESOTA.

Vi har paa lager komplet udvalg af bibler, salmebøger og god literatur baade i det engelske og det norske sprog. Skriv efter katalog, der tilsendes frit. Skriv til vort Decorah, Iowa hus for pris paa indbinding af bøger, tidsskrifter, osv.

Almanak=Forlagets Lommekalender for 1914

Den officielle norske Almanak, redigeret under Medvirkning af Kand. jur. Einar Ruud. Den er over 200 Sider. Har Karter, Clicheer, Billeder og Oplysninger om alle mulige Ting vedrørende Norge. Godt Læderbind med ombøiet Klaf og Blyant 80c. Lidt simplere Læderbind 60c. — Portofrit tilsendt hvorsomhelst. :- :-

..THE..

FREE CHURCH BOOK CONCERN

322 CEDAR AVE., - MINNEAPOLIS, MINN.

DEN KATOLSKE FARE.

Bogen om Gustav Adolf og Trædiveaarskrigen og den katolske Fare i Amerika, af A. Fryxell, Dr. H. G. Stub o. a., indb. \$1.00, heftet 75 cents, portofrit, faaes ved at skrive til udgiveren, Rev. E. Jensen, 2516 14th Ave. S., Minneapolis, Minn. — Paa det kraftigste anbefalet af U. S. Senator Knute Nelson og kirkebladene.